

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТЕХНОЛОГІЙ

ННІ/факультет	Навчально-науковий інститут економіки та бізнес-освіти
Кафедра	міжнародних відносин
Спеціальність	291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії
Форма навчання	денна

КВАЛІФІКАЦІЙНА БАКАЛАВРСЬКА РОБОТА

Солодовнік Дар'ї Артурівни

(прізвище, ім'я, по батькові здобувача)

на тему

Економічна дипломатія України в кризових умовах:
інформаційно-комунікаційний вимір

(повна назва теми)

за матеріалами

(повна назва бази дослідження)

науковий
керівник

д.пед.н., професор

(наук. ступінь, вчене
звання)

_____

(підпис)

В. КУЛІШОВ

(ініціал, прізвище)

Робота допущена до захисту в ЕК

Протокол засідання кафедри
від «08» червня 2026 р. № 12

Завідувач кафедри

(підпис)

д.е.н., доцент

Наук. ступінь, вчене звання

І. МАКСИМОВА

Ініціал, ПРІЗВИЩЕ

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТЕХНОЛОГІЙ

ННІ/факультет	Навчально-науковий інститут економіки та бізнес-освіти
Кафедра	міжнародних відносин
Спеціальність	291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії
Форма навчання	денна

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Завідувач
кафедри

_____
(підпис) **І. МАКСИМОВА**
(Ініціал, ПРІЗВИЩЕ)
«23» червня 2026 року

ЗАВДАННЯ
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ БАКАЛАВРСЬКУ РОБОТУ
Солодовнік Дар'ї Артурівни

1. Тема роботи **Економічна дипломатія України в кризових умовах: інформаційно-комунікаційний вимір**

Керівник роботи **Кулішов В.В., д.пед.н., професор**

затверджено наказом закладу вищої освіти від «06» квітня 2026 р. № 233-ст

2. Строк подання здобувачем роботи до «23» червня 2026 р.

3. Зміст кваліфікаційної бакалаврської роботи, об'єкт, предмет та мета дослідження:

РОЗДІЛ 1. ЕКОНОМІЧНА ДИПЛОМАТІЯ В ЕПОХУ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ: ТЕОРЕТИЧНИЙ ТА МЕДІЙНИЙ ВИМІР

1.1. Економічна дипломатія як інструмент зовнішньополітичної та інформаційної стратегії держави

1.2. Кризи, війни та глобальна нестабільність як чинники трансформації економічної дипломатії

1.3. Міжнародні медіа та стратегічні комунікації в системі сучасної економічної дипломатії: теоретичні підходи та концепти

РОЗДІЛ 2. ЕКОНОМІЧНА ДИПЛОМАТІЯ УКРАЇНИ В МІЖНАРОДНОМУ МЕДІАПРОСТОРІ: КОМУНІКАЦІЙНІ ПРАКТИКИ ТА ІНФОРМАЦІЙНІ ВИКЛИКИ

2.1. Трансформація економічної дипломатії України в умовах повномасштабної війни та глобальної кризи

2.2. Репрезентація економічних інтересів України у міжнародних медіа: контент, наративи та інформаційні акценти

2.3. Інформаційні ризики, маніпуляції та дезінформація в міжнародному висвітленні економічної дипломатії України

РОЗДІЛ 3. ІННОВАЦІЙНА МОДЕЛЬ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНОГО СУПРОВОДУ ЕКОНОМІЧНОЇ ДИПЛОМАТІЇ УКРАЇНИ

3.1. Медіааналітика міжнародного інформаційного поля економічної дипломатії України (SWOT-, PESTLE- та контент-аналіз)

3.2. Розробка інтегрованої міжнародної медіастратегії просування економічних інтересів України в кризових умовах

3.3. Перспективи розвитку економічної дипломатії України в умовах цифровізації, штучного інтелекту та інформаційної конкуренції

Об’єкт дослідження: процес трансформації економічної дипломатії України в умовах кризових викликів, міжнародної інформаційної конкуренції та цифровізації міжнародних комунікацій.

Предмет дослідження: сукупність теоретичних, методологічних положень та інформаційно-комунікаційних інструментів реалізації економічної дипломатії України в кризових умовах.

Мета кваліфікаційної роботи - теоретико-методологічне обґрунтування та комплексне дослідження економічної дипломатії України в кризових умовах, а також визначення особливостей її інформаційно-комунікаційного виміру, міжнародного медійного позиціонування та перспектив розвитку в умовах цифровізації, штучного інтелекту та міжнародної інформаційної конкуренції.

5. Дата видачі завдання «06» квітня 2026 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної бакалаврської роботи	Строк виконання етапів роботи	Відмітка керівника про виконання етапів (дата, підпис)
1	Підготовка розділу 1	24.04.2026 р.	24.04.2026 р.
2	Підготовка розділу 2	11.05.2026 р.	11.05.2026 р.
3	Підготовка розділу 3	01.06.2026 р.	01.06.2026 р.
4	Перевірка кваліфікаційної бакалаврської роботи на наявність ознак академічного плагіату за допомогою програми StrikePlagiarism	до 08.06.2026 р.	08.06.2026 р.
5	Отримання відгуку від наукового керівника	до 19.06.2026 р.	19.06.2026 р.
6	Подання кваліфікаційної роботи на перегляд завідувачу кафедри	до 22.06.2026 р.	22.06.2026 р.
7	Реєстрація завершеної кваліфікаційної роботи	23.06.2026 р.	Реєстраційний № 13 «23» червня 2026 р.
8	Попередній захист кваліфікаційної роботи на кафедрі	23.06.2026 р.	23.06.2026 р.
9	Підготовка до захисту в ЕК	до 24.06.2026 р.	до 24.06.2026 р.

Завдання підготував науковий керівник

(підпис)

В. КУЛІШОВ

(прізвище та ініціали)

Завдання одержав

(підпис)

Д. СОЛОДОВНИК

(прізвище та ініціали)

АНОТАЦІЯ

Солодовнік Д. А. Економічна дипломатія України в кризових умовах: інформаційно-комунікаційний вимір. – Рукопис. Кваліфікаційна бакалаврська робота за спеціальністю 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії». Державний університет економіки і технологій. Кривий Ріг, 2026.

85 стор., 11 табл., 5 рис., 2 додатки, 66 літературних джерел.

У кваліфікаційній бакалаврській роботі здійснено дослідження інформаційно-комунікаційного виміру економічної дипломатії України в кризових умовах.

Метою роботи є теоретико-методологічне обґрунтування та комплексне дослідження економічної дипломатії України в кризових умовах, а також визначення особливостей її інформаційно-комунікаційного виміру, міжнародного медійного позиціонування та перспектив розвитку в умовах цифровізації, штучного інтелекту та міжнародної інформаційної конкуренції.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, методологічних положень та інформаційно-комунікаційних інструментів реалізації економічної дипломатії України в кризових умовах.

Об'єктом дослідження є процес трансформації економічної дипломатії України в умовах кризових викликів, міжнародної інформаційної конкуренції та цифровізації міжнародних комунікацій.

Завданнями роботи є: дослідити теоретико-методологічні засади економічної дипломатії як інструменту зовнішньополітичної та інформаційної стратегії держави; визначити вплив криз, воєн та глобальної нестабільності на трансформацію економічної дипломатії; проаналізувати роль міжнародних медіа та стратегічних комунікацій у системі сучасної економічної дипломатії; дослідити трансформацію економічної дипломатії України в умовах повномасштабної війни та глобальної кризи; здійснити аналіз репрезентації економічних інтересів України у міжнародних медіа; визначити основні інформаційні ризики, маніпуляції та дезінформаційні виклики міжнародного висвітлення економічної дипломатії України; провести медіааналітику міжнародного інформаційного поля економічної дипломатії України із застосуванням PESTLE-аналізу; розробити інтегровану міжнародну медіастратегію просування економічних інтересів України в кризових умовах; визначити перспективи розвитку економічної дипломатії України в умовах цифровізації, штучного інтелекту та міжнародної інформаційної конкуренції.

Ключові слова: економічна дипломатія, міжнародні медіа, стратегічні комунікації, інформаційна конкуренція, цифрова дипломатія, міжнародний імідж України, кризові умови.

ЗМІСТ

ВСТУП	7
РОЗДІЛ 1 ЕКОНОМІЧНА ДИПЛОМАТІЯ В ЕПОХУ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ: ТЕОРЕТИЧНИЙ ТА МЕДІЙНИЙ ВИМІР	12
1.1 Економічна дипломатія як інструмент зовнішньополітичної та інформаційної стратегії держави.....	12
1.2 Кризи, війни та глобальна нестабільність як чинники трансформації економічної дипломатії	17
1.3 Міжнародні медіа та стратегічні комунікації в системі сучасної економічної дипломатії: теоретичні підходи та концепти	23
Висновки до розділу 1	29
РОЗДІЛ 2 ЕКОНОМІЧНА ДИПЛОМАТІЯ УКРАЇНИ В МІЖНАРОДНОМУ МЕДІАПРОСТОРІ: КОМУНІКАЦІЙНІ ПРАКТИКИ ТА ІНФОРМАЦІЙНІ ВИКЛИКИ.....	32
2.1 Трансформація економічної дипломатії України в умовах повномасштабної війни та глобальної кризи	32
2.2 Репрезентація економічних інтересів України у міжнародних медіа.....	39
2.3 Інформаційні ризики, маніпуляції та дезінформація в міжнародному висвітленні економічної дипломатії України	46
Висновки до розділу 2	51
РОЗДІЛ 3 ІННОВАЦІЙНА МОДЕЛЬ ІНФОРМАЦІЙНО- КОМУНІКАЦІЙНОГО СУПРОВОДУ ЕКОНОМІЧНОЇ ДИПЛОМАТІЇ УКРАЇНИ	54
3.1 Медіааналітика міжнародного інформаційного поля економічної дипломатії України (SWOT-, PESTLE- та контент-аналіз)	54
3.2 Розробка інтегрованої міжнародної медіастратегії просування економічних інтересів України в кризових умовах	58

3.3 Перспективи розвитку економічної дипломатії України в умовах цифровізації, штучного інтелекту та інформаційної конкуренції ...	64
Висновки до розділу 3	68
ВИСНОВКИ.....	72
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	76
ДОДАТКИ.....	83

ВСТУП

Актуальність дослідження. Сучасний етап розвитку міжнародних відносин характеризується високим рівнем глобальної нестабільності, посиленням міжнародної економічної конкуренції, стрімкою цифровізацією комунікаційних процесів та зростанням впливу міжнародного інформаційного середовища на реалізацію зовнішньополітичних і зовнішньоекономічних інтересів держав. У цих умовах економічна дипломатія набуває особливого значення як інструмент забезпечення економічної стійкості, підтримки міжнародного співробітництва, просування національних інтересів і формування міжнародної довіри. Водночас ефективність сучасної економічної дипломатії дедалі більше залежить від її інформаційно-комунікаційного супроводу, здатності функціонувати в умовах глобального медіапростору, інформаційної конкуренції та активного використання цифрових технологій.

Для України питання розвитку економічної дипломатії набуває особливої актуальності в умовах повномасштабної війни, що супроводжується масштабними економічними викликами, необхідністю мобілізації міжнародної фінансової підтримки, залученням інвестицій, розширенням міжнародного партнерства та формуванням передумов для повоєнного відновлення. Після 2022 року економічна дипломатія України зазнала суттєвої трансформації: поряд із класичними функціями підтримки експорту, розвитку торговельно-економічного співробітництва та залучення інвестицій пріоритетного значення набули міжнародна фінансова координація, санкційна дипломатія, стратегічні комунікації та міжнародне медійне позиціонування держави.

Особливої значущості набуває інформаційно-комунікаційний вимір економічної дипломатії, оскільки міжнародні медіа, цифрові платформи та глобальні інформаційні мережі дедалі більше впливають на міжнародне сприйняття економічного потенціалу держави, рівень міжнародної довіри, інвестиційну привабливість та масштаби міжнародної підтримки. Водночас

міжнародне інформаційне середовище характеризується високим рівнем інформаційної конкуренції, наявністю дезінформаційних кампаній, маніпулятивних практик та репутаційних ризиків, що потребує від держави формування сучасних механізмів міжнародної комунікації та стратегічного управління інформаційними процесами.

Таким чином, актуальність теми дослідження зумовлена необхідністю комплексного осмислення трансформації економічної дипломатії України в кризових умовах, визначення ролі міжнародних медіа та стратегічних комунікацій у реалізації економічних інтересів держави, а також розробки інноваційних моделей інформаційно-комунікаційного супроводу економічної дипломатії України в умовах цифровізації, штучного інтелекту та посилення міжнародної інформаційної конкуренції.

Ступінь розробленості проблеми, що досліджується. Проблематика економічної дипломатії, міжнародних комунікацій, цифрової дипломатії та міжнародного медіасередовища є предметом наукового інтересу багатьох українських і зарубіжних учених. Теоретико-методологічні засади економічної дипломатії досліджувалися у працях К. Рани, Н. Бейна, П. Ван Бергеяка, М. Окорна, О. Шарова, Н. Татаренко, В. Ковалю та інших учених. Значний внесок у дослідження міжнародних стратегічних комунікацій, публічної дипломатії та цифрової дипломатії зробили К. Бйола, І. Манор, Б. Грегорі, К. Вордл, Г. Дерахшан та ін.

Окремі аспекти міжнародного інформаційного середовища, інформаційних маніпуляцій, дезінформації та міжнародної медіакомунікації досліджуються у працях міжнародних організацій, зокрема OECD, UNESCO, European Commission, European External Action Service, Reuters Institute, CEPA, World Bank та інших міжнародних аналітичних структур. Попри значну кількість наукових праць, проблематика економічної дипломатії України в кризових умовах саме в інформаційно-комунікаційному вимірі, особливо в контексті повномасштабної війни, цифровізації та штучного інтелекту,

залишається недостатньо систематизованою і потребує подальшого наукового осмислення.

Метою роботи є теоретико-методологічне обґрунтування та комплексне дослідження економічної дипломатії України в кризових умовах, а також визначення особливостей її інформаційно-комунікаційного виміру, міжнародного медійного позиціонування та перспектив розвитку в умовах цифровізації, штучного інтелекту та міжнародної інформаційної конкуренції.

Завданнями роботи є:

- дослідити теоретико-методологічні засади економічної дипломатії як інструменту зовнішньополітичної та інформаційної стратегії держави;
- визначити вплив криз, воєн та глобальної нестабільності на трансформацію економічної дипломатії;
- проаналізувати роль міжнародних медіа та стратегічних комунікацій у системі сучасної економічної дипломатії;
- дослідити трансформацію економічної дипломатії України в умовах повномасштабної війни та глобальної кризи;
- здійснити аналіз репрезентації економічних інтересів України у міжнародних медіа;
- визначити основні інформаційні ризики, маніпуляції та дезінформаційні виклики міжнародного висвітлення економічної дипломатії України;
- провести медіааналітику міжнародного інформаційного поля економічної дипломатії України із застосуванням PESTLE-аналізу;
- розробити інтегровану міжнародну медіастратегію просування економічних інтересів України в кризових умовах;
- визначити перспективи розвитку економічної дипломатії України в умовах цифровізації, штучного інтелекту та міжнародної інформаційної конкуренції.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, методологічних положень та інформаційно-комунікаційних інструментів реалізації економічної дипломатії України в кризових умовах.

Об’єктом дослідження є процес трансформації економічної дипломатії України в умовах кризових викликів, міжнародної інформаційної конкуренції та цифровізації міжнародних комунікацій.

Методи дослідження. Для досягнення поставленої мети та реалізації визначених завдань у роботі використано комплекс загальнонаукових і спеціальних методів дослідження. Метод теоретичного узагальнення застосовано для систематизації наукових підходів до визначення економічної дипломатії та міжнародних комунікацій; системний підхід – для дослідження взаємозв’язку економічних, дипломатичних та інформаційних процесів; порівняльний аналіз – для оцінки трансформації економічної дипломатії України до та після 2022 року; контент-аналіз – для дослідження міжнародного медіапростору та домінантних міжнародних наративів щодо економічних інтересів України; PESTLE-аналіз – для оцінювання міжнародного інформаційного поля економічної дипломатії; метод прогнозування – для визначення перспектив розвитку економічної дипломатії України в умовах цифровізації та штучного інтелекту; графічний і табличний методи – для візуалізації результатів дослідження.

Інформаційною базою дослідження є нормативно-правові акти України, міжнародні документи, аналітичні матеріали міжнародних організацій та інституцій (OECD, World Bank, European Commission, UNESCO, FAO, European External Action Service), статистичні дані Kiel Institute for the World Economy, матеріали Міністерства закордонних справ України, Міністерства економіки України, міжнародних аналітичних центрів, наукові праці українських і зарубіжних учених, матеріали міжнародних медіа (Reuters, BBC, Financial Times, Politico, The Economist), а також результати авторського аналітичного узагальнення.

На захист роботи виносяться науково-дослідницькі положення щодо: інтегрованої міжнародної медіастратегії просування економічних інтересів України в кризових умовах; – перспектив розвитку економічної дипломатії України в умовах цифровізації, використання штучного інтелекту та міжнародної інформаційної конкуренції.

Практична цінність одержаних результатів полягає у можливості використання запропонованих аналітичних підходів, висновків і рекомендацій у діяльності органів державної влади, дипломатичних установ, міжнародних комунікаційних структур та інституцій, відповідальних за просування економічних інтересів України на міжнародному рівні. Запропонована інтегрована міжнародна медіастратегія може бути використана для вдосконалення міжнародного позиціонування України, підвищення ефективності стратегічних комунікацій, залучення міжнародних інвестицій та посилення міжнародної довіри в умовах кризових викликів. Окремі положення роботи можуть бути використані у навчальному процесі під час викладання дисциплін, пов'язаних із міжнародними відносинами, міжнародною інформацією, економічною дипломатією, стратегічними комунікаціями та міжнародною журналістикою.

Основні положення та висновки результатів дослідження доповідалися та обговорювалися на науково - практичній конференції, зокрема:

- Солодовнік Д.А., Кулішов В.В. (керівник) Економічна дипломатія України в кризових умовах / Д.А. Солодовнік, В.В. Кулішов // Всеукраїнська студентська науково-практичної конференція «Журналістика XXI століття : виклики та перспективи», 2026.

Обсяг та структура кваліфікаційної бакалаврської роботи. Основний зміст роботи викладено на 85 сторінках комп'ютерного тексту, включаючи вступ, три розділи, висновки, рекомендації. Список використаних джерел містить 66 джерел. У роботі наведено 11 таблиць, 5 рисунків, 2 додатки, 102 літературних джерела.

РОЗДІЛ 1

ЕКОНОМІЧНА ДИПЛОМАТІЯ В ЕПОХУ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ: ТЕОРЕТИЧНИЙ ТА МЕДІЙНИЙ ВИМІР

1.1 Економічна дипломатія як інструмент зовнішньополітичної та інформаційної стратегії держави

В умовах глобальної економічної взаємозалежності, прискорення інформаційних потоків та трансформації міжнародної політики економічна дипломатія дедалі більше утверджується як один із ключових механізмів реалізації національних інтересів держави. Її значення істотно зросло внаслідок посилення кризових явищ світового масштабу, зокрема фінансових потрясінь, пандемії COVID-19, геополітичної нестабільності, трансформації глобальних ринків та військових конфліктів. За таких умов держави змушені адаптувати традиційні дипломатичні інструменти до нових реалій, поєднуючи політичні, економічні та інформаційно-комунікаційні механізми впливу на міжнародне середовище. Саме економічна дипломатія стає тією сферою, у якій відбувається синтез зовнішньополітичних цілей, економічних інтересів і стратегічних комунікацій держави [1, с. 17].

У сучасному академічному дискурсі економічна дипломатія розглядається як багатовимірне явище, що виходить за межі класичного дипломатичного представництва та включає широкий комплекс заходів, спрямованих на забезпечення економічної безпеки, підтримку експорту, залучення іноземних інвестицій, просування національного бізнесу на міжнародних ринках, формування позитивного інвестиційного іміджу країни та зміцнення її міжнародної конкурентоспроможності [2, с. 36]. Водночас сучасне розуміння економічної дипломатії дедалі частіше пов'язується не лише з матеріальними інтересами держави, а й з інформаційною сферою, де боротьба за економічні ресурси супроводжується конкуренцією наративів, репутацій та комунікаційних стратегій.

Поняття економічної дипломатії не має єдиного універсального трактування, оскільки різні наукові школи акцентують увагу на окремих її функціональних характеристиках. У вузькому розумінні економічна дипломатія визначається як діяльність дипломатичних представництв і державних інституцій, спрямована на реалізацію економічних інтересів країни на міжнародній арені [3, с. 44]. У ширшому значенні вона охоплює систему інструментів зовнішньої політики, що передбачає використання економічних механізмів для досягнення політичних цілей, а також застосування дипломатичних методів для забезпечення економічного розвитку держави [4, с. 91] (табл. 1.1).

Таблиця 1.1

Визначення поняття «економічна дипломатія» в наукових джерелах

Автор	Визначення поняття «економічна дипломатія»	Ключовий акцент
1	2	3
N. Bayne, S. Woolcock	Економічна дипломатія розглядається як процес прийняття рішень, ведення переговорів та міжнародної взаємодії у сфері економічних відносин між державами, міжнародними організаціями та іншими акторами міжнародної системи [2, с. 9].	Міжнародні переговори та економічна взаємодія
K. S. Rana	Економічна дипломатія визначається як діяльність держави, спрямована на просування національних економічних інтересів через дипломатичні механізми, зокрема торгівлю, інвестиції та технологічне співробітництво [4, с. 15].	Просування економічних інтересів держави
M. Okano-Heijmans	Економічна дипломатія трактується як використання політичних інструментів для досягнення економічних цілей, а також застосування економічних ресурсів у реалізації зовнішньополітичних завдань [1, с. 21].	Взаємозв'язок політики та економіки
R. Saner, L. Yiu	Економічна дипломатія являє собою управління міжнародними економічними відносинами, що здійснюється урядами та недержавними акторами в умовах глобалізації [6, с. 6].	Глобалізація та багаторівневе управління
D. Baldwin	Економічна дипломатія пов'язується із використанням економічних інструментів як складової зовнішньополітичного впливу держави [5, с. 43].	Економічний інструментарій зовнішньої політики

Продовж. табл. 1.1

1	2	3
Український науковий підхід (Г. Почепцов)	Економічна дипломатія в інформаційному суспільстві дедалі більше пов'язується із формуванням позитивного міжнародного іміджу держави, комунікацією економічних пріоритетів та стратегічним управлінням інформаційними потоками [10, с. 112].	Інформаційно-комунікаційний вимір
Узагальнення	Економічну дипломатію доцільно визначати як комплексний інструмент реалізації зовнішньополітичної та інформаційної стратегії держави, спрямований на просування економічних інтересів, формування позитивного міжнародного іміджу та забезпечення ефективної міжнародної комунікації в умовах криз і глобальних трансформацій.	Інтегрований підхід

Джерело: складено автором на основі [1, с. 21; 2, с. 9; 4, с. 15; 5, с. 43; 6, с. 6; 10, с. 112].

Отже, аналіз наукових підходів дозволяє констатувати відсутність єдиного трактування поняття “економічна дипломатія”. Водночас більшість дослідників сходяться на тому, що її ключовим призначенням є забезпечення національних економічних інтересів через інструменти зовнішньої політики.

Особливість сучасної економічної дипломатії полягає у її тісному зв'язку із зовнішньополітичною стратегією держави. У традиційному розумінні зовнішня політика була орієнтована передусім на забезпечення безпеки, підтримання політичних союзів і врегулювання міжнародних конфліктів. Однак у XXI столітті економічний компонент дедалі частіше визначає характер міжнародних відносин, оскільки держави конкурують не лише за політичний вплив, а й за ринки збуту, інвестиційні ресурси, доступ до технологій, логістичних маршрутів та енергетичних ресурсів [5, с. 58]. У зв'язку з цим економічна дипломатія перетворюється на інструмент досягнення стратегічних цілей держави шляхом формування сприятливого зовнішнього середовища для її економічного розвитку.

Суттєвою характеристикою економічної дипломатії є її здатність адаптуватися до кризових викликів. Якщо в умовах стабільного розвитку її

основними завданнями є розширення торговельних можливостей, стимулювання міжнародного партнерства та просування економічних інтересів, то у кризових ситуаціях акценти зміщуються на підтримку стійкості економіки, диверсифікацію зовнішньоекономічних зв'язків, мінімізацію репутаційних ризиків та забезпечення міжнародної підтримки [6, с. 133]. Саме тому в сучасних міжнародних відносинах економічна дипломатія все частіше розглядається як інструмент антикризового управління, що дозволяє державам оперативно реагувати на зовнішні загрози.

Особливої актуальності це питання набуває в контексті України, яка в умовах повномасштабної війни була змушена переосмислити зміст і пріоритети економічної дипломатії. Українська держава фактично трансформувала її з механізму економічного співробітництва у комплексну систему міжнародної підтримки, що включає фінансову допомогу, залучення інвестицій у повоєнну відбудову, санкційну політику, підтримку експорту та формування міжнародної коаліції економічної солідарності [7, с. 84]. За цих умов економічна дипломатія України почала виконувати не лише економічну, а й важливу інформаційно-комунікаційну функцію, оскільки успішність міжнародної співпраці значною мірою залежала від здатності держави переконливо комунікувати власні потреби, перспективи та бачення майбутнього.

Сучасний міжнародний простір характеризується тим, що дипломатія дедалі більше функціонує в умовах медіатизації. Це означає, що міжнародні політичні й економічні процеси активно формуються під впливом медіа, цифрових платформ та суспільної думки. Відтак економічна дипломатія перестає бути виключно сферою міжурядових переговорів і набуває рис публічного процесу, де вагому роль відіграють міжнародні медіа, соціальні мережі, експертні спільноти та інформаційні кампанії [8, с. 62].

В інформаційну епоху економічний успіх держави значною мірою залежить від її здатності створювати переконливі наративи про власну економіку, інвестиційний потенціал і перспективи співробітництва.

Репутаційний капітал держави дедалі більше впливає на економічні рішення міжнародних партнерів. Інвестори, міжнародні фінансові інституції та транснаціональні корпорації орієнтуються не лише на макроекономічні показники, а й на образ держави у глобальному інформаційному середовищі [9, с. 114]. У цьому контексті економічна дипломатія починає виконувати функцію інформаційного посередника між державою та міжнародною аудиторією.

Інформаційна стратегія держави відіграє важливу роль у забезпеченні ефективності економічної дипломатії. Під інформаційною стратегією доцільно розуміти системну діяльність держави, спрямовану на формування, поширення та управління інформаційними потоками з метою реалізації національних інтересів [10, с. 48]. В економічній дипломатії це означає створення позитивного міжнародного образу країни, просування економічних досягнень, пояснення реформ, формування довіри до державних інституцій та демонстрацію стабільності навіть у кризових умовах.

Особливого значення набуває поняття стратегічних комунікацій, яке сьогодні активно використовується в міжнародній практиці. На відміну від традиційних інформаційних кампаній, стратегічні комунікації передбачають довгострокове управління повідомленнями, узгодження державної позиції між різними інституціями та створення цілісної системи комунікації із зовнішньою аудиторією [11, с. 70]. Для економічної дипломатії це означає, що дипломатичні установи, урядові структури, бізнес та медіа мають діяти в межах спільної комунікаційної логіки.

У сучасних умовах держави дедалі активніше використовують інструменти цифрової дипломатії. Соціальні мережі, цифрові медіаплатформи, міжнародні онлайн-форуми та інформаційні кампанії стали невід'ємною складовою економічної взаємодії. Дипломатичні представництва виконують уже не лише функцію переговорних майданчиків, а й функцію інформаційних центрів, які здійснюють постійну комунікацію з іноземною аудиторією [12, с. 154]. Цифрова економічна дипломатія дозволяє оперативно

реагувати на кризові події, поширювати економічні меседжі, формувати підтримку міжнародних партнерів і мінімізувати негативний інформаційний вплив.

Водночас інформаційний вимір економічної дипломатії пов'язаний із низкою викликів. Глобальна конкуренція за увагу міжнародної аудиторії створює ситуацію, коли держави змушені не лише просувати власні економічні інтереси, а й протидіяти дезінформації, репутаційним атакам і маніпуляціям. Особливо це стосується країн, які перебувають у стані конфлікту або переживають кризові трансформації [13, с. 97]. У випадку України міжнародна інформаційна боротьба супроводжується необхідністю постійного пояснення світові економічних наслідків війни, перспектив інвестиційної безпеки та потенціалу економічного відновлення.

Таким чином, економічна дипломатія в сучасному світі вже не може розглядатися винятково як інструмент торговельно-економічного співробітництва. Вона дедалі більше набуває характеру інтегрованої зовнішньополітичної та інформаційної стратегії, що поєднує дипломатичні, економічні та комунікаційні механізми впливу. У цьому контексті успіх держави на міжнародній арені значною мірою залежить від її здатності не лише реалізовувати економічні інтереси, а й ефективно формувати міжнародні смисли, образи та довіру.

1.2 Кризи, війни та глобальна нестабільність як чинники трансформації економічної дипломатії

Початок XXI століття ознаменувався суттєвими змінами у функціонуванні міжнародної системи, які спричинили переосмислення ролі держави в управлінні зовнішньоекономічними процесами. Якщо впродовж тривалого часу економічна дипломатія розглядалася переважно як механізм забезпечення торговельно-економічного співробітництва, залучення інвестицій та розвитку міжнародного партнерства, то сучасна реальність

демонструє її значно ширший функціональний потенціал. Посилення кризових процесів, зростання кількості міжнародних конфліктів, фрагментація глобального економічного порядку та швидка цифровізація міжнародних комунікацій створили нові умови, у яких економічна дипломатія перетворюється на один із ключових механізмів адаптації держав до нестабільного міжнародного середовища [2, с. 84].

Кризові явища в сучасному світі характеризуються комплексністю та взаємопов'язаністю. Глобальні фінансові потрясіння, пандемії, енергетичні кризи, порушення логістичних ланцюгів, продовольча нестабільність та військові конфлікти дедалі рідше мають локальний характер. Вони швидко поширюються за межі окремих держав, трансформуючись у системні виклики міжнародного масштабу. У таких умовах економічна дипломатія набуває функцій кризового менеджменту, що спрямований не лише на мінімізацію економічних втрат, але й на збереження міжнародної довіри, підтримання інвестиційної привабливості держави та забезпечення стійкості зовнішньоекономічних зв'язків [6, с. 11].

Світова фінансова криза 2008 року стала одним із перших масштабних потрясінь, яке продемонструвало обмеженість традиційних механізмів міжнародної економічної взаємодії. Фінансова нестабільність, падіння темпів світової торгівлі та скорочення інвестиційних потоків змусили уряди переглянути роль дипломатичних інституцій у забезпеченні економічної стабільності. У цей період економічна дипломатія почала активно використовуватися для посилення міжнародної координації, пошуку нових ринків збуту, захисту національних виробників та залучення інвестиційних ресурсів [14, с. 53].

Водночас фінансова криза засвідчила, що ефективність економічної дипломатії значною мірою залежить не лише від економічних показників держави, а й від її міжнародної репутації та комунікаційної спроможності. Довіра міжнародних партнерів, фінансових інституцій та інвесторів дедалі більше формувалася під впливом інформаційних повідомлень, експертних

оцінок і міжнародного медійного дискурсу [9, с. 118]. Таким чином, кризові процеси сприяли поступовому зближенню економічної дипломатії та інформаційної політики держави.

Наступним масштабним випробуванням стала пандемія COVID-19, яка не лише спричинила глобальну економічну рецесію, а й поставила під сумнів ефективність багатьох міжнародних механізмів співпраці. Пандемія актуалізувала питання економічної безпеки, медичної дипломатії, доступу до стратегічних ресурсів та захисту національних економік. У цих умовах держави почали активніше використовувати інструменти економічної дипломатії для забезпечення стабільності поставок, координації антикризових заходів, підтримки експорту та міжнародного економічного співробітництва [15, с. 42].

Особливістю пандемічного періоду стало суттєве посилення ролі цифрових технологій та інформаційних платформ у дипломатичній діяльності. Через обмеження фізичних контактів міжнародні переговори, економічні форуми, інвестиційні зустрічі та міжурядові консультації були переведені в онлайн-формат. Це сприяло прискоренню цифровізації економічної дипломатії та розвитку нових форматів міжнародної комунікації [12, с. 167]. Відтак держави, які змогли швидко адаптувати свої дипломатичні та інформаційні механізми до цифрового середовища, отримали додаткові конкурентні переваги.

Суттєвим фактором трансформації економічної дипломатії стали війни та військово-політичні конфлікти. У сучасному міжнародному середовищі війна вже не розглядається виключно як збройне протистояння, оскільки її наслідки безпосередньо впливають на економічні процеси, логістику, міжнародну торгівлю, фінансові ринки та інвестиційний клімат. У таких умовах економічна дипломатія набуває особливої ваги, оскільки саме вона забезпечує міжнародну підтримку, санкційний тиск, фінансову допомогу та економічну мобілізацію союзників [5, с. 71].

Повномасштабне вторгнення Російської Федерації в Україну у 2022 році стало одним із найбільш показових прикладів трансформації економічної дипломатії в умовах війни. Україна опинилася перед необхідністю одночасно забезпечувати міжнародну фінансову підтримку, підтримувати експортний потенціал, формувати міжнародну коаліцію економічної допомоги та переконувати світову спільноту в необхідності санкційного тиску проти держави-агресора [7]. У цьому контексті економічна дипломатія України набула безпрецедентного значення, оскільки стала не лише механізмом економічної взаємодії, а й важливим елементом національної стійкості.

Водночас війна актуалізувала роль інформаційного супроводу економічної дипломатії. Міжнародна підтримка України значною мірою залежала від здатності держави ефективно комунікувати власні економічні потреби та перспективи відновлення. Інформаційні кампанії щодо функціонування української економіки в умовах війни, відновлення логістичних маршрутів, забезпечення продовольчої безпеки та залучення інвестицій стали важливим елементом зовнішньої політики держави [10, с. 287].

Особливе місце в трансформації економічної дипломатії посідає санкційна політика. У сучасних міжнародних відносинах санкції дедалі частіше використовуються як інструмент політичного впливу, який має суттєвий економічний вимір. Водночас ефективність санкцій багато в чому залежить від дипломатичних переговорів, міжнародної координації та інформаційної підтримки [16, с. 31]. Саме тому економічна дипломатія в умовах конфліктів передбачає не лише залучення ресурсів, а й активну участь у формуванні міжнародного консенсусу.

Крім воєнних конфліктів, вагомим чинником трансформації економічної дипломатії є глобальна геоekonomічна нестабільність. Світова економіка дедалі частіше демонструє тенденції до фрагментації, що проявляється у посиленні регіоналізації, торговельних війнах, конкуренції за технологічне домінування та перегляді глобальних виробничих ланцюгів [17, с. 66].

Протистояння між глобальними центрами сили дедалі більше визначається не лише військовими чи політичними аспектами, а й економічними інтересами.

У цих умовах держави змушені адаптувати власні дипломатичні стратегії, переходячи від моделей відкритої економічної взаємодії до політики стратегічної автономії та диверсифікації міжнародних зв'язків. Економічна дипломатія дедалі частіше орієнтується на забезпечення критичної інфраструктури, енергетичної безпеки, технологічного суверенітету та стійкості до зовнішніх економічних шоків [18, с. 95].

Суттєвого значення набуває також інформаційний фактор. Глобальна нестабільність спричинила появу нових форм інформаційного впливу, які безпосередньо впливають на економічні процеси. Інформаційні атаки, дезінформаційні кампанії, маніпуляції фінансовими очікуваннями та репутаційні ризики можуть мати не менш серйозні наслідки, ніж класичні економічні інструменти впливу [13, с. 119]. У зв'язку з цим економічна дипломатія дедалі більше інтегрується з інформаційною політикою та стратегічними комунікаціями.

У міжнародному інформаційному просторі держави змушені не лише захищати власні економічні інтереси, а й активно працювати над формуванням позитивного іміджу. Особливо це стосується країн, які перебувають у кризових умовах, адже інвестори та міжнародні партнери оцінюють не лише реальні економічні показники, а й сприйняття держави через медійний дискурс [8, с. 79]. У випадку України важливим аспектом економічної дипломатії стало формування наративу про країну як надійного партнера, здатного до економічного відновлення та модернізації навіть у складних безпекових умовах (рис. 1.1).

Рис. 1.1 демонструє основні чинники, що зумовлюють трансформацію економічної дипломатії в умовах сучасних глобальних змін. Центральне місце займає процес трансформації економічної дипломатії, який відбувається під впливом комплексу взаємопов'язаних політичних, економічних, безпекових, технологічних та інформаційних факторів.

Рис. 1.1. Чинники трансформації економічної дипломатії

Примітка. Джерело: узагальнено на основі [14-18]

Одним із ключових чинників виступають економічні кризи, які спричиняють нестабільність фінансових ринків, порушення міжнародної торгівлі та потребу держав у перегляді зовнішньоекономічних стратегій. Не менш вагомий вплив мають війни та збройні конфлікти, що актуалізують питання економічної безпеки, санкційної політики, міжнародної фінансової підтримки та диверсифікації економічних зв'язків.

Важливим фактором є глобальна нестабільність, яка проявляється через геоекономічну конкуренцію, трансформацію міжнародного порядку та зростання невизначеності у світовій політиці. Поряд із цим суттєву роль відіграють пандемії та глобальні загрози здоров'ю, які впливають на міжнародну мобільність, логістичні процеси та економічне співробітництво.

Трансформація економічної дипломатії також відбувається під впливом технологічної трансформації та цифровізації, що змінюють механізми міжнародної взаємодії, сприяють розвитку цифрової дипломатії та нових каналів комунікації. Водночас інформаційне середовище та медійний вплив

формують міжнародне сприйняття держав, впливають на їхню репутацію та ефективність просування економічних інтересів.

Окреме значення має санкційна політика та економічні обмеження, які дедалі частіше використовуються як інструмент міжнародного впливу в умовах криз і конфліктів. Крім того, важливим чинником виступає зміна пріоритетів глобальної політики, що пов'язана з посиленням уваги до енергетичної безпеки, технологічного суверенітету, стійкості економік та сталого розвитку.

Отже, наведена схема ілюструє, що трансформація економічної дипломатії є результатом комплексної дії взаємопов'язаних факторів, які формують нові підходи до реалізації зовнішньоекономічної політики держави та визначають необхідність інтеграції економічних, дипломатичних та інформаційно-комунікаційних інструментів.

Усе це дозволяє стверджувати, що кризи, війни та глобальна нестабільність стали каталізаторами глибокої трансформації економічної дипломатії. Вона перестала бути виключно механізмом підтримки торговельно-економічних відносин і перетворилася на комплексний інструмент антикризового реагування, міжнародної комунікації та стратегічного позиціонування держави. Сучасна економічна дипломатія дедалі більше поєднує політичні, економічні, безпекові та інформаційні компоненти, що особливо актуально в умовах гібридних загроз і цифрової трансформації міжнародних відносин.

1.3 Міжнародні медіа та стратегічні комунікації в системі сучасної економічної дипломатії: теоретичні підходи та концепти

У сучасному міжнародному середовищі економічна дипломатія дедалі більше функціонує в умовах інтенсивного інформаційного обміну, де визначальне значення мають швидкість поширення інформації, вплив медійних наративів та здатність держави формувати позитивне міжнародне

сприйняття. Традиційні механізми дипломатичного представництва вже не можуть забезпечити повноцінну реалізацію зовнішньоекономічних інтересів без ефективної комунікації у глобальному інформаційному просторі. Саме тому міжнародні медіа та стратегічні комунікації стали невід'ємними складовими сучасної економічної дипломатії, перетворившись із допоміжних інструментів на важливі механізми формування економічного впливу держави [8, с. 24].

Трансформація економічної дипломатії значною мірою пов'язана із загальною медіатизацією міжнародних відносин. У науковому дискурсі медіатизація трактується як процес зростання впливу медіа на політичні, економічні та соціальні процеси, у межах якого інформаційні платформи не лише відображають міжнародні події, а й безпосередньо впливають на характер міжнародної взаємодії [19, с. 37]. Якщо раніше дипломатія значною мірою залишалася закритою сферою міжурядових переговорів, то в сучасних умовах вона дедалі частіше функціонує в режимі публічності, коли інформація про дипломатичні процеси миттєво стає предметом міжнародного обговорення.

Економічна дипломатія в інформаційну епоху змінює власну функціональну логіку. Успішність міжнародних економічних переговорів, просування інвестиційних ініціатив, підтримки експорту або формування міжнародної довіри дедалі більше залежить не лише від фактичних економічних показників держави, але й від того, як ці показники інтерпретуються міжнародними медіа та сприймаються зовнішньою аудиторією [9, с. 112]. У зв'язку з цим держави змушені активно працювати над власною міжнародною репутацією, економічним брендингом та побудовою ефективної комунікаційної політики.

У сучасній науці міжнародні медіа розглядаються як важливий інструмент формування глобального інформаційного порядку денного. Провідні міжнародні інформаційні ресурси здатні не лише висвітлювати економічні процеси, а й формувати певні уявлення про державу, її

стабільність, інвестиційний потенціал, рівень економічної безпеки та перспективи міжнародного співробітництва [20, с. 56]. Інвестори, міжнародні фінансові організації, бізнес-структури та уряди інших країн часто ухвалюють рішення, орієнтуючись не лише на офіційну статистику, а й на медійне сприйняття держави.

Особливої ваги міжнародні медіа набувають у кризових умовах, коли рівень невизначеності значно зростає. Під час воєн, фінансових криз, пандемій чи масштабних політичних трансформацій саме медіапростір стає середовищем боротьби за інтерпретацію подій. У цьому контексті економічна дипломатія дедалі більше інтегрується із механізмами стратегічних комунікацій, оскільки держава повинна не лише реагувати на виклики, а й активно формувати власний міжнародний наратив [10, с. 304].

Поняття стратегічних комунікацій у сучасній міжнародній практиці має комплексний характер. Зазвичай під ним розуміють скоординовану систему державних комунікацій, спрямовану на досягнення стратегічних цілей шляхом формування відповідного інформаційного середовища [11, с. 8]. Особливість стратегічних комунікацій полягає в тому, що вони не обмежуються лише інформаційними повідомленнями чи публічними заявами. Йдеться про системну взаємодію державних органів, дипломатичних інституцій, бізнесу, міжнародних партнерів та медіа задля формування цілісного образу держави.

У контексті економічної дипломатії стратегічні комунікації набувають особливої актуальності, оскільки економічні інтереси держави значною мірою залежать від рівня міжнародної довіри. Позитивне міжнародне сприйняття сприяє зростанню інвестиційної привабливості, розвитку економічного партнерства та формуванню довгострокових торговельних відносин [1, с. 75]. Водночас репутаційні втрати можуть мати суттєві економічні наслідки, зокрема у вигляді скорочення інвестиційних потоків, послаблення міжнародної підтримки або зниження довіри до державних інституцій.

У сучасній економічній дипломатії важливу роль відіграє концепція nation branding, або брендингу держави. Її сутність полягає у створенні

позитивного міжнародного іміджу країни, який здатен посилювати її конкурентні переваги на глобальному рівні [9, с. 54]. Формування позитивного бренду держави пов'язується не лише з туристичною привабливістю чи культурною дипломатією, а й із позиціонуванням держави як надійного економічного партнера. Для економічної дипломатії це означає необхідність цілеспрямованої роботи над формуванням позитивних міжнародних асоціацій щодо економічної стабільності, відкритості ринків, технологічного потенціалу та інноваційності.

Особливого значення в системі сучасної економічної дипломатії набуває концепція публічної дипломатії. На відміну від класичної дипломатії, орієнтованої переважно на міжурядові відносини, публічна дипломатія передбачає безпосередню комунікацію держави з міжнародною громадськістю, експертними колами, бізнес-середовищем та іноземними медіа [21, с. 92]. У сфері економічної дипломатії це означає перехід від закритих переговорів до активного формування міжнародного дискурсу навколо економічних інтересів держави.

Водночас стрімка цифровізація міжнародних відносин сприяла розвитку цифрової дипломатії, яка стала невід'ємною складовою економічної взаємодії. Цифрові платформи, соціальні мережі, міжнародні онлайн-форуми та медійні ресурси дозволяють державам оперативно поширювати інформацію, залучати міжнародну аудиторію та формувати підтримку власних ініціатив [12, с. 184]. Сучасні дипломатичні представництва дедалі частіше використовують цифрові інструменти для презентації економічного потенціалу країни, просування інвестиційних можливостей і комунікації з міжнародним бізнесом.

Важливим аспектом сучасної економічної дипломатії є управління міжнародними наративами. У міжнародному середовищі держава постійно конкурує за право інтерпретації власних економічних процесів. Економічні труднощі можуть бути представлені як ознаки системної слабкості або, навпаки, як тимчасові виклики, що відкривають перспективи для модернізації

та розвитку [22, с. 68]. Саме стратегічні комунікації дозволяють державі формувати більш сприятливу інтерпретацію міжнародних подій.

Український досвід останніх років демонструє, що ефективність економічної дипломатії значною мірою залежить від якості міжнародної інформаційної взаємодії. Після початку повномасштабної війни Україна активно використовувала міжнародні медіа як платформу для комунікації власних економічних потреб, презентації інвестиційних перспектив та формування підтримки міжнародних партнерів [7]. Водночас інформаційні кампанії щодо економічної стійкості України, функціонування логістичних коридорів, зернового експорту та післявоєнної відбудови стали важливим елементом дипломатичної діяльності.

Разом із тим сучасна медіасфера створює для економічної дипломатії не лише нові можливості, а й численні ризики. Інформаційні війни, дезінформаційні кампанії, репутаційні атаки та маніпулятивні повідомлення можуть істотно впливати на міжнародне економічне середовище [13, с. 121]. Негативні інформаційні кампанії здатні послаблювати довіру інвесторів, погіршувати міжнародний імідж держави та впливати на рішення міжнародних партнерів (рис. 1.2).

Отже, стратегічні комунікації є невід'ємним елементом сучасної економічної дипломатії, оскільки забезпечують узгоджену взаємодію між державними інституціями, міжнародними партнерами, бізнес-середовищем та глобальною аудиторією. Представлена схема демонструє, що ефективність економічної дипломатії визначається не лише традиційними дипломатичними механізмами, а й здатністю держави формувати цілісну систему міжнародної комунікації, орієнтовану на досягнення стратегічних економічних цілей.

Важливу роль у цій системі відіграють цільові аудиторії, канали поширення інформації, ключові повідомлення, інституційна координація та механізми управління ризиками, які в сукупності формують сприятливе міжнародне інформаційне середовище. У сучасних умовах глобальної конкуренції, кризових викликів та інформаційних загроз стратегічні

комунікації сприяють зміцненню міжнародної довіри, підтримці економічних інтересів держави, розширенню міжнародного партнерства та підвищенню конкурентоспроможності на міжнародному рівні.

Рис. 1.2. Стратегічні комунікації в системі сучасної економічної дипломатії

Примітка. Джерело: узагальнено на основі [19-23]

Таким чином, інтеграція стратегічних комунікацій у систему економічної дипломатії дозволяє державі не лише ефективно просувати власні економічні інтереси, але й формувати позитивний міжнародний імідж, забезпечувати інформаційну стійкість та адаптуватися до трансформацій сучасного міжнародного середовища.

У цих умовах стратегічні комунікації стають важливим механізмом інформаційної стійкості держави. Вони дозволяють оперативно реагувати на кризові ситуації, формувати єдину позицію державних інституцій та забезпечувати послідовність міжнародних повідомлень [23, с. 44]. Ефективність стратегічних комунікацій визначається здатністю держави не

лише інформувати міжнародну аудиторію, а й формувати довгострокову довіру.

Таким чином, міжнародні медіа та стратегічні комунікації сьогодні виступають невід’ємними складовими системи сучасної економічної дипломатії. Вони формують середовище, у якому реалізуються зовнішньоекономічні інтереси держав, визначають рівень міжнародної довіри та впливають на успішність економічного співробітництва. У сучасних умовах економічна дипломатія вже не може функціонувати поза інформаційним простором, оскільки міжнародний економічний вплив дедалі більше залежить від здатності держави ефективно комунікувати власні цілі, формувати позитивний міжнародний образ і підтримувати стратегічну взаємодію з глобальною аудиторією.

Висновки до розділу 1

Проведене дослідження теоретичних і концептуальних засад економічної дипломатії в умовах інформаційних трансформацій дозволяє констатувати, що в сучасній системі міжнародних відносин економічна дипломатія набуває принципово нового значення. Вона вже не обмежується функцією підтримки зовнішньоекономічного співробітництва або інструментом просування торговельних інтересів держави, а перетворюється на комплексний механізм реалізації зовнішньополітичної, економічної та інформаційно-комунікаційної стратегії. Її зміст дедалі більше визначається здатністю держави адаптуватися до глобальних змін, ефективно взаємодіяти з міжнародними партнерами та забезпечувати захист національних інтересів у середовищі високої невизначеності.

У процесі дослідження встановлено, що економічна дипломатія є багатовимірним явищем, яке поєднує дипломатичні, економічні та інформаційні інструменти впливу. Аналіз наукових підходів до трактування поняття «економічна дипломатія» засвідчив відсутність єдиного

універсального визначення, що пояснюється міждисциплінарним характером цього феномену. Водночас більшість дослідників розглядають її як систему заходів, спрямованих на реалізацію економічних інтересів держави через механізми зовнішньої політики, міжнародних переговорів, інвестиційного співробітництва та формування позитивного міжнародного іміджу. Особливого значення в сучасних умовах набуває її інформаційний вимір, який передбачає управління міжнародними наративами, комунікацію економічних пріоритетів та забезпечення міжнародної довіри.

Визначено, що ключовими чинниками трансформації економічної дипломатії стали глобальні кризи, військові конфлікти, пандемії, технологічні зміни та загальна нестабільність міжнародного середовища. У результаті цих процесів традиційні дипломатичні механізми зазнали істотних змін, поступово переходячи від класичної моделі міждержавного економічного співробітництва до моделі антикризового реагування та стратегічного управління міжнародною взаємодією. Особливо помітною така трансформація стала в умовах повномасштабної війни Російської Федерації проти України, коли економічна дипломатія набула не лише функції залучення міжнародної фінансової допомоги та підтримки експорту, а й важливої ролі у формуванні міжнародної коаліції економічної підтримки, санкційної політики та післявоєнного економічного відновлення.

Встановлено, що глобальна нестабільність суттєво змінила логіку міжнародної економічної взаємодії. Держави дедалі більше орієнтуються на забезпечення економічної безпеки, диверсифікацію зовнішньоекономічних зв'язків, розвиток стратегічної автономії та зниження залежності від нестабільних ринків. У цих умовах економічна дипломатія перестає бути виключно інструментом розвитку економічного співробітництва та перетворюється на механізм забезпечення національної стійкості. Водночас її ефективність усе більше залежить від здатності держави діяти в умовах інформаційної конкуренції та формувати сприятливе міжнародне сприйняття.

Доведено, що міжнародні медіа та стратегічні комунікації відіграють визначальну роль у функціонуванні сучасної економічної дипломатії. У цифрову епоху економічний потенціал держави оцінюється не лише через об'єктивні макроекономічні показники, а й через образ країни, який формується в міжнародному медіапросторі. Саме тому держави змушені активно використовувати інструменти публічної дипломатії, цифрової комунікації, міжнародного брендингу та стратегічного позиціонування. Ефективна міжнародна комунікація стає важливою передумовою зміцнення міжнародної довіри, залучення інвестицій, підтримки економічного партнерства та розвитку зовнішньоекономічних зв'язків.

Особливого значення в системі економічної дипломатії набувають стратегічні комунікації, які забезпечують узгодженість державних повідомлень, сприяють формуванню позитивного міжнародного іміджу та дозволяють оперативно реагувати на інформаційні виклики. У сучасних умовах вони стають не лише інструментом просування економічних інтересів, а й засобом протидії дезінформації, репутаційним ризикам та інформаційним маніпуляціям. Це особливо актуально для держав, які перебувають у кризових або воєнних умовах, де міжнародна підтримка значною мірою залежить від якості комунікації із зовнішньою аудиторією.

Таким чином, результати проведеного дослідження дозволяють зробити висновок, що економічна дипломатія в епоху інформаційних трансформацій функціонує як комплексна система, у межах якої дипломатичні, економічні та комунікаційні інструменти взаємодіють задля досягнення стратегічних цілей держави. Її ефективність дедалі більше визначається не лише економічним потенціалом країни, а й здатністю державних інституцій ефективно комунікувати, формувати міжнародні наративи та підтримувати довіру в глобальному інформаційному середовищі. Саме це створює теоретичне підґрунтя для подальшого дослідження особливостей трансформації економічної дипломатії України в міжнародному медіапросторі та аналізу сучасних інформаційно-комунікаційних практик у кризових умовах.

РОЗДІЛ 2

ЕКОНОМІЧНА ДИПЛОМАТІЯ УКРАЇНИ В МІЖНАРОДНОМУ МЕДІАПРОСТОРІ: КОМУНІКАЦІЙНІ ПРАКТИКИ ТА ІНФОРМАЦІЙНІ ВИКЛИКИ

2.1 Трансформація економічної дипломатії України в умовах повномасштабної війни та глобальної кризи

Повномасштабне вторгнення російської федерації в Україну у 2022 році стало переломним моментом не лише для системи національної безпеки держави, але й для механізмів реалізації її зовнішньоекономічної політики. Війна, що супроводжувалася масштабними людськими втратами, руйнуванням критичної інфраструктури, логістичною дестабілізацією та скороченням виробничого потенціалу, фактично змінила традиційне розуміння економічної дипломатії. Якщо до 2022 року її пріоритетами переважно були підтримка експорту, залучення інвестицій, просування економічних інтересів на міжнародних ринках і поглиблення торговельного співробітництва, то в умовах повномасштабної війни економічна дипломатія України була змушена трансформуватися у багаторівневий інструмент міжнародної мобілізації ресурсів, економічної стійкості та стратегічної комунікації [7; 15].

Сучасний етап розвитку економічної дипломатії України відбувається під впливом одночасної дії двох масштабних факторів — повномасштабної війни та глобальної економічної нестабільності. Наслідки пандемії COVID-19, інфляційні процеси, енергетична криза, зміна міжнародних логістичних маршрутів, геоекономічна конкуренція та посилення безпекових ризиків створили нові умови міжнародної взаємодії, у яких держави змушені переглядати власні дипломатичні стратегії [17]. Для України ці процеси ускладнювалися необхідністю одночасно підтримувати функціонування економіки в умовах війни та забезпечувати сталість міжнародної підтримки.

За оцінками Організації економічного співробітництва та розвитку, українська економіка продемонструвала виняткову стійкість, попри масштабний шок, завдяки адаптації бізнесу, підтримці міжнародних партнерів і швидкому перепрофілюванню економічної діяльності до умов воєнного часу.

Особливістю трансформації економічної дипломатії України стало зміщення акцентів від класичної торговельної дипломатії до кризового міжнародного економічного менеджменту. У перші місяці вторгнення одним із ключових викликів стало забезпечення макрофінансової стабільності держави, оскільки економічний спад, скорочення надходжень до бюджету та руйнування інфраструктури поставили під загрозу базове функціонування державних інституцій. Саме тому дипломатичні механізми були переорієнтовані на мобілізацію міжнародної фінансової допомоги, підтримку кредитних програм, переговори з міжнародними фінансовими організаціями та забезпечення бюджетної підтримки [24, с. 41].

Значну роль у цьому процесі відіграли міжнародні партнери України. Дані Ukraine Support Tracker свідчать, що з 2022 року Україна отримує безпрецедентний обсяг міжнародної підтримки у формі фінансової, гуманітарної та військової допомоги, яка стала одним із ключових факторів економічної стабілізації держави. Система міжнародної підтримки трансформувалася у постійний механізм міждержавної координації, що передбачає довгострокове фінансування, підтримку реформ та відновлення критичної інфраструктури (рис. 2.1).

Динаміка міжнародної фінансової допомоги демонструє загальну тенденцію до збереження високого рівня зовнішньої підтримки України впродовж усього періоду повномасштабної війни. Найбільше зростання спостерігалось у 2024 році, що пов'язано з посиленням програм макрофінансової стабілізації та фінансуванням відновлення. У 2025 році зафіксовано певну зміну структури підтримки, зокрема зростання ролі європейських інституцій у компенсації скорочення американського фінансування (табл. 2.1).

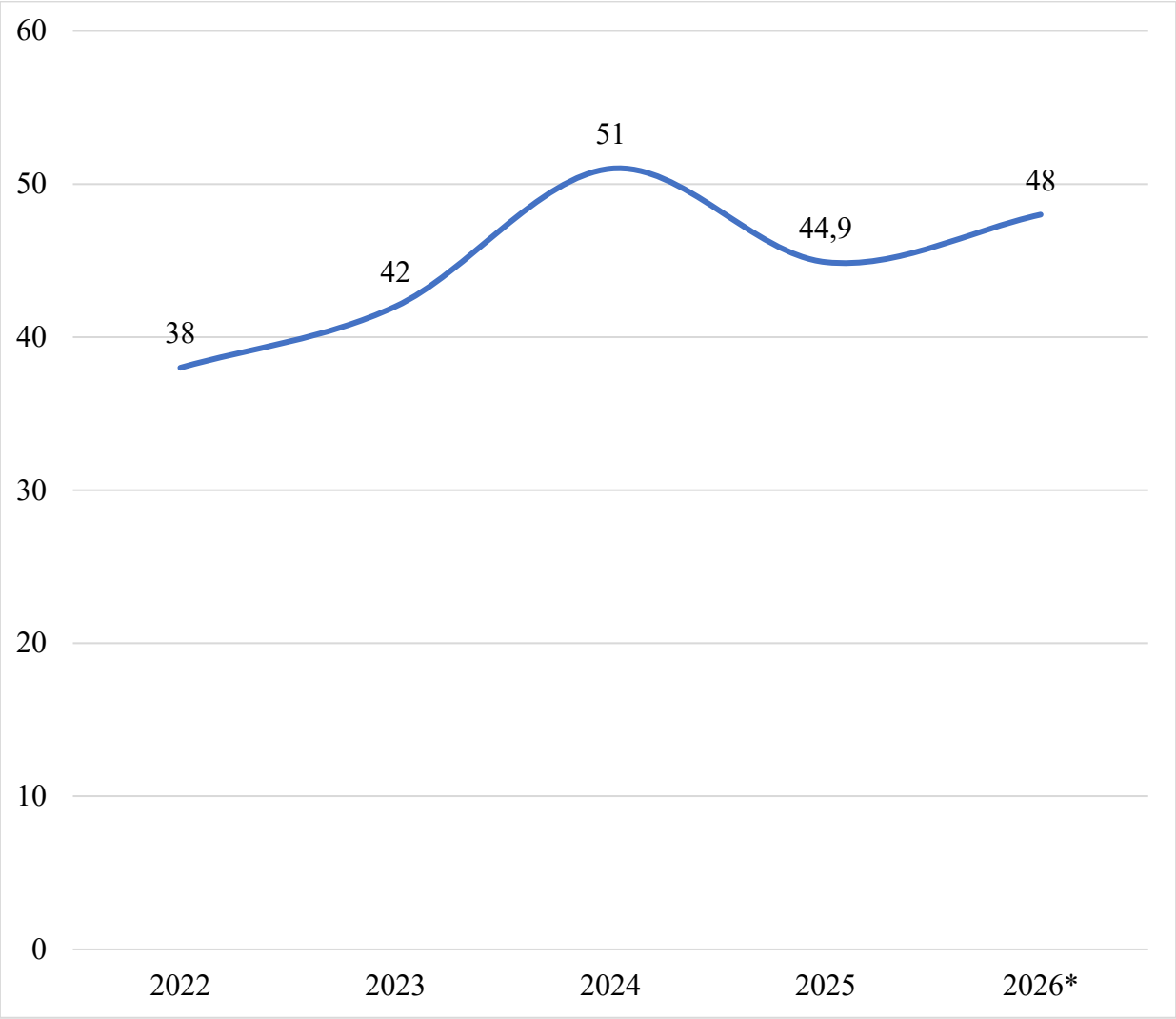

Рис. 2.1. Обсяги міжнародної фінансової допомоги Україні (2022–2026, млрд євро)

Примітка. Джерело: побудовано на основі [27-29]

2026 рік — оцінка / поточні зобов'язання міжнародних партнерів.

Таблиця 2.1

Етапи трансформації економічної дипломатії України (2014–2026 рр.)

Період	Характеристика економічної дипломатії	Основні пріоритети
2014–2021	Посткризова адаптація після початку агресії РФ	Євроінтеграція, торговельна диверсифікація, залучення інвестицій
2022–2023	Кризова мобілізація в умовах повномасштабної війни	Фінансова допомога, санкційна дипломатія, підтримка експорту
2024–2026	Формування моделі економічного відновлення	Реконструкція, інвестиційна дипломатія, міжнародне партнерство

Примітка. Джерело: складено автором на основі [7; 15; 17].

Суттєвої трансформації зазнала також експортна дипломатія України. До 2022 року основними каналами експорту були морські маршрути через чорноморські порти, однак блокування логістичних шляхів створило серйозні загрози для економічної стабільності. За таких умов дипломатичні зусилля були спрямовані на формування альтернативних логістичних рішень, посилення співпраці з Європейським Союзом, розширення транзитних можливостей та підтримку функціонування зернового експорту [25, с. 73].

У міжнародному вимірі економічна дипломатія України дедалі більше інтегрувалася із санкційною політикою. Якщо раніше економічна дипломатія традиційно асоціювалася із відкритістю ринків і розвитком співробітництва, то після 2022 року одним із її ключових інструментів стало просування міжнародних економічних санкцій проти держави-агресора. Українська дипломатія активно працювала над переконанням міжнародних партнерів у необхідності посилення санкційного тиску, обмеження доступу Росії до фінансових ринків, технологій та логістичних каналів [16, с. 28].

Водночас трансформація економічної дипломатії України відбувалася не лише на рівні міжурядових переговорів, але й у міжнародному медіапросторі. Умови війни зробили міжнародну інформаційну підтримку важливим ресурсом економічної стійкості держави. Формування позитивного образу України як надійного партнера, здатного до економічного відновлення навіть у воєнних умовах, стало одним із пріоритетів міжнародної комунікаційної стратегії [21, с. 87].

Важливу роль у цьому процесі відіграли міжнародні медіа, які стали платформою для презентації українських економічних потреб і можливостей. Інформаційні кампанії, присвячені темам післявоєнної відбудови, інвестиційного потенціалу, реформування економіки та інтеграції до європейського ринку, стали важливим елементом економічної дипломатії [20, с. 62]. У цих умовах дипломатичні інституції дедалі більше використовували інструменти стратегічних комунікацій, цифрової дипломатії та публічного позиціонування.

Особливої актуальності набула інвестиційна дипломатія. Якщо на початку війни міжнародна взаємодія концентрувалася переважно на екстреній фінансовій підтримці, то вже у 2023–2025 роках акцент змістився на питання відбудови та залучення довгострокових інвестиційних ресурсів (табл. 2.2).

Таблиця 2.2

Основні напрями трансформації економічної дипломатії України після 2022 року

Напрямок	Сутність трансформації
Фінансова дипломатія	Залучення міжнародної макрофінансової допомоги
Санкційна дипломатія	Просування санкційного тиску проти РФ
Експортна дипломатія	Формування нових логістичних маршрутів
Інвестиційна дипломатія	Залучення ресурсів для відбудови
Комунікаційна дипломатія	Формування позитивного міжнародного економічного іміджу

Примітка. Джерело: складено автором на основі [7; 16; 17; 21].

Україна активно просувала концепцію відбудови як можливості для міжнародного партнерства, модернізації економіки та створення нових ринків [26, с. 59]. OECD наголошує, що ефективність післявоєнного відновлення України безпосередньо залежить від здатності держави підтримувати міжнародну довіру, впроваджувати реформи та забезпечувати прогнозованість економічної політики (рис. 2.2).

Структура міжнародної підтримки України свідчить про домінування військової та фінансової допомоги, що пояснюється необхідністю одночасного забезпечення обороноздатності держави та підтримання макрофінансової стабільності. Водночас поступове збільшення частки підтримки, спрямованої на відновлення та інвестиційні механізми, засвідчує перехід міжнародної взаємодії від короткострокового кризового реагування до формування довгострокової моделі економічної реконструкції України (рис. 2.3).

Рис. 2.2. Структура міжнародної підтримки України (2022–2025, %)

Примітка. Джерело: побудовано на основі [27-29]

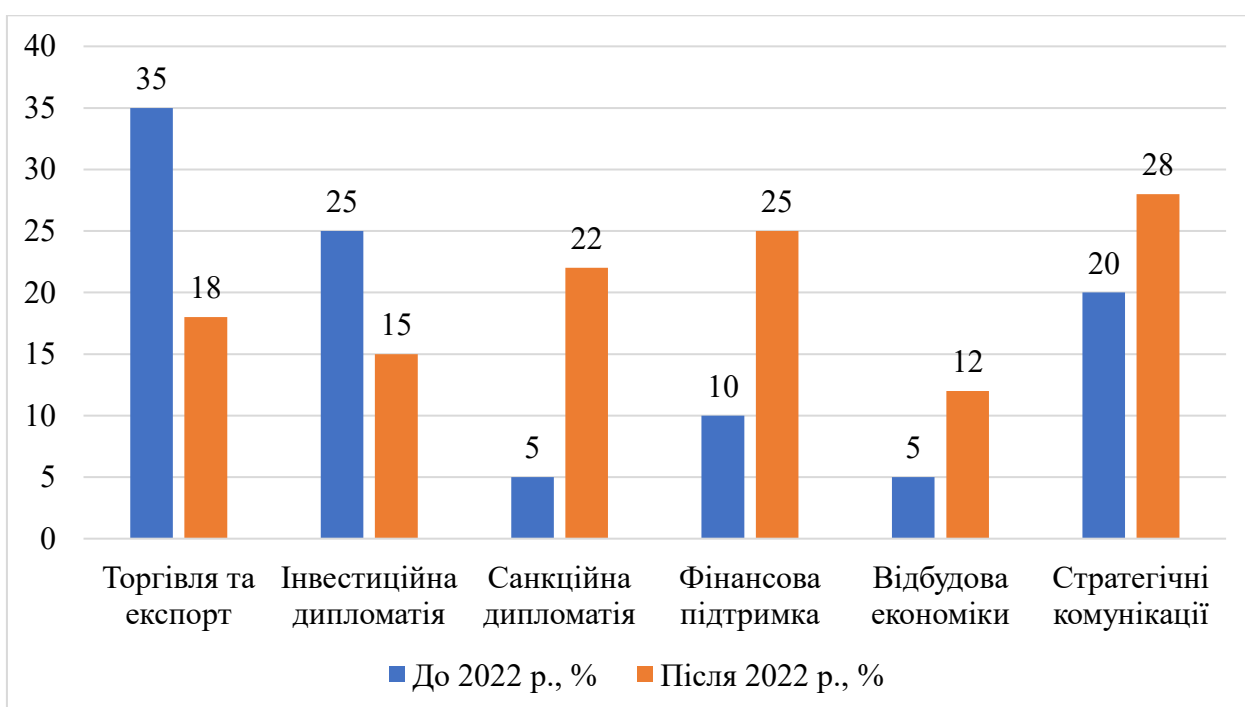

Рис. 2.3. Трансформація пріоритетів економічної дипломатії України: до та після 2022 р. (% умовної ваги пріоритету)

Примітка. Джерело: побудовано на основі [27-30]

Після 2022 року відбулася суттєва зміна функціонального наповнення економічної дипломатії України. Якщо до початку повномасштабної війни ключовими напрямками були розвиток торгівлі та залучення інвестицій, то в умовах війни домінуючого значення набули фінансова підтримка, санкційна дипломатія та стратегічні комунікації. Це свідчить про перехід від моделі економічного просування до моделі економічної стійкості та міжнародної мобілізації ресурсів.

Аналітичний вимір трансформації економічної дипломатії України доцільно розглядати також через оцінку сильних і слабких сторін нової дипломатичної моделі (табл. 2.3).

Таблиця 2.3

SWOT-аналіз трансформації економічної дипломатії України в умовах війни

Сильні сторони	Слабкі сторони
Високий рівень міжнародної підтримки	Висока залежність від зовнішнього фінансування
Потужна міжнародна солідарність	Воєнні ризики для інвестицій
Європейська інтеграція	Обмеженість внутрішніх ресурсів
Можливості	Загрози
Післявоєнна відбудова	Затягування війни
Інтеграція в європейські ринки	Зменшення міжнародної підтримки
Розвиток нових експортних маршрутів	Глобальна економічна нестабільність

Примітка. Джерело: складено автором

Таким чином, повномасштабна війна та глобальна криза стали каталізаторами фундаментальної трансформації економічної дипломатії України. Вона перестала бути лише інструментом торговельно-економічного співробітництва і набула ознак комплексного механізму забезпечення економічної стійкості, міжнародної мобілізації ресурсів, санкційного впливу

та стратегічної комунікації. У сучасних умовах економічна дипломатія України функціонує як важливий елемент національної безпеки, міжнародного позиціонування та післявоєнного відновлення, що безпосередньо залежить від здатності держави ефективно взаємодіяти з міжнародними партнерами та формувати позитивний образ у глобальному медіапросторі.

2.2 Репрезентація економічних інтересів України у міжнародних медіа

У сучасному міжнародному середовищі міжнародні медіа відіграють одну з ключових ролей у формуванні міжнародного сприйняття держави, її економічного потенціалу, рівня безпеки та інвестиційної привабливості. В умовах глобалізації інформаційні ресурси дедалі частіше виконують не лише функцію інформування, а й роль активного учасника міжнародних політичних та економічних процесів, впливаючи на прийняття рішень урядами, міжнародними організаціями, інвесторами та транснаціональними корпораціями [20, с. 73]. У цьому контексті репрезентація економічних інтересів України у міжнародному медіапросторі набуває особливого значення, оскільки саме інформаційне середовище значною мірою визначає рівень міжнародної підтримки держави, перспективи економічної співпраці та ефективність економічної дипломатії.

Повномасштабне вторгнення Російської Федерації у 2022 році спричинило фундаментальну трансформацію міжнародного медійного дискурсу щодо України. Якщо до початку війни міжнародні медіа здебільшого репрезентували Україну як державу з високими політичними ризиками, структурними економічними проблемами та обмеженим інвестиційним потенціалом, то після 2022 року акценти міжнародного інформаційного порядку денного суттєво змінилися [31, с. 18]. Україна дедалі частіше почала позиціонуватися як стратегічний партнер Заходу, ключовий елемент безпеки

європейського простору та потенційний центр масштабного економічного відновлення.

Особливістю сучасного міжнародного медійного висвітлення України є поєднання гуманітарного, безпекового та економічного дискурсів. У міжнародних медіа економічна тематика нерідко подається через призму воєнних наслідків, відбудови, міжнародної фінансової допомоги та перспектив післявоєнного розвитку [32, с. 44]. Такий підхід формує складний багаторівневий образ України, який одночасно поєднує характеристики країни, що зазнала масштабних руйнувань, та держави з високим потенціалом модернізації.

Контент-аналіз міжнародних медіа свідчить про наявність кількох домінантних наративів щодо економічних інтересів України. Одним із найбільш поширених є наратив економічної стійкості, який акцентує увагу на здатності української економіки функціонувати попри масштабні безпекові виклики. У публікаціях Reuters, Financial Times, The Economist та Politico систематично наголошується, що Україна змогла зберегти функціонування банківської системи, підтримувати бюджетну стабільність та адаптувати економічні механізми до умов війни [33, с. 27]. У цьому контексті міжнародні медіа часто використовують формулювання, які підкреслюють стійкість інституцій, адаптивність бізнесу та здатність держави підтримувати економічну активність (табл. 2.5).

Результати контент-аналізу міжнародних медіа дозволяють констатувати, що економічні інтереси України у міжнародному інформаційному просторі репрезентуються переважно через декілька взаємопов'язаних наративів: економічної стійкості, міжнародної реконструкції, продовольчої безпеки, санкційної дипломатії та європейської інтеграції. При цьому міжнародні медіа формують подвійний образ України: з одного боку — держави, яка зазнала масштабних економічних втрат унаслідок війни, а з іншого — перспективного партнера для міжнародного інвестування та повоєнної модернізації.

Таблиця 2.5

Контент-аналіз міжнародних медіа щодо економічних інтересів України
(2022–2026 pp.)

Міжнародне медіа	Основна тематика висвітлення	Домінантний економічний наратив	Інформаційні акценти	Потенційний вплив на міжнародне сприйняття України
Reuters	Макрофінансова стабільність, міжнародна допомога, економічні ризики	Економічна стійкість України	Функціонування економіки в умовах війни, бюджетна підтримка, міжнародне фінансування	Формування довіри міжнародних фінансових партнерів
Financial Times	Інвестиції, бізнес-клімат, відбудова	Україна як простір майбутніх інвестицій	Реконструкція інфраструктури, реформи, приватний капітал	Формування інтересу міжнародного бізнесу
The Economist	Геоекономічні наслідки війни	Україна як фактор європейської економічної безпеки	Енергетична безпека, інтеграція до ЄС, економічна адаптація	Посилення політико-економічної підтримки
BBC	Соціально-економічні наслідки війни	Людський вимір економічної стійкості	Вплив війни на населення, зайнятість, соціальні трансформації	Формування гуманітарної підтримки
Politico	Санкційна політика, міжнародна координація	Економічна дипломатія як інструмент тиску на РФ	Економічні санкції, роль партнерів, координація Заходу	Посилення міжнародного консенсусу
World Bank	Відбудова та макроекономічне прогнозування	Україна як об'єкт економічної реконструкції	Потреби відновлення, інституційні реформи	Формування довгострокового економічного партнерства
OECD	Інституційна спроможність та відновлення	Стійкість через реформи	Інвестиційний клімат, модернізація державного управління	Посилення довіри до реформ
FAO	Зернова дипломатія та продовольча безпека	Україна як гарант глобальної продовольчої стабільності	Експорт зерна, логістичні коридори, продовольчі ризики	Розширення міжнародної підтримки експорту

Примітка. Джерело: складено автором на основі [28; 30–36].

Така репрезентація сприяє підтриманню міжнародної уваги до економічних потреб України та водночас створює підґрунтя для розвитку економічної дипломатії через механізми стратегічних комунікацій.

Важливе місце посідає також наратив України як об'єкта міжнародної підтримки та інвестиційної реконструкції. Після 2022 року значна кількість матеріалів міжнародних медіа присвячувалася перспективам післявоєнної відбудови, потенційним обсягам інвестицій та можливостям участі міжнародного бізнесу у відновленні інфраструктури [28]. Особливого поширення цей наратив набув після міжнародних конференцій із відновлення України, під час яких активно обговорювалися питання реконструкції транспортної, енергетичної, житлової та цифрової інфраструктури (Додаток Б).

Аналіз міжнародних економічних наративів України у міжнародному медіапросторі дозволяє констатувати, що після початку повномасштабної війни міжнародна інформаційна репрезентація економічних інтересів держави зазнала суттєвої трансформації. У міжнародному медіадискурсі Україна поступово перейшла від позиціонування як держави з високими економічними ризиками до образу країни, що демонструє стійкість, адаптивність та значний потенціал післявоєнного розвитку. Це свідчить про зміну міжнародної логіки сприйняття України — від переважно кризового фреймінгу до поєднання безпекового, економічного та інвестиційного вимірів.

Результати узагальнення міжнародних наративів засвідчують домінування декількох ключових смислових ліній міжнародної комунікації. Найбільш стійкими виявилися наративи економічної стійкості України, міжнародної реконструкції, продовольчої безпеки, європейської інтеграції та міжнародного економічного партнерства. Їхня присутність у міжнародних медіа сприяє формуванню позитивного міжнародного іміджу держави, підтриманню міжнародної довіри та зміцненню інвестиційної привабливості України в умовах війни та глобальної нестабільності.

Водночас проведений аналіз дозволив встановити, що ефективність міжнародного просування економічних інтересів України значною мірою залежить від узгодженості стратегічних повідомлень та здатності держави підтримувати сталі міжнародні інформаційні наративи. Різні цільові аудиторії міжнародного середовища — уряди, міжнародні організації, бізнес, інвестори, медіа та громадськість — потребують диференційованих підходів до комунікації, що обумовлює необхідність адаптивної міжнародної медіастратегії.

Разом із позитивними тенденціями матриця міжнародних наративів демонструє наявність певних комунікаційних ризиків, пов'язаних із надмірною концентрацією міжнародної уваги на кризовому вимірі української економіки. Переважання повідомлень про фінансову залежність, безпекові загрози чи масштаби руйнувань може частково нівелювати інвестиційний потенціал позитивних міжнародних наративів. Саме тому важливим завданням економічної дипломатії України є підтримання балансу між висвітленням викликів війни та формуванням перспективного образу держави як простору інновацій, модернізації та міжнародного партнерства.

Таким чином, матриця міжнародних економічних наративів підтверджує, що сучасна економічна дипломатія України дедалі більше функціонує в межах інформаційно-комунікаційної логіки, де міжнародне сприйняття держави визначається не лише об'єктивними економічними показниками, а й якістю міжнародної комунікації, послідовністю медійних повідомлень і здатністю держави формувати довгострокову міжнародну довіру.

У міжнародному інформаційному просторі дедалі частіше формується образ України як майбутнього ринку масштабних економічних можливостей. У публікаціях міжнародних аналітичних центрів наголошується, що процес відбудови може стати одним із найбільших економічних проєктів у Європі після Другої світової війни [34, с. 64]. Водночас медіа підкреслюють необхідність проведення реформ, боротьби з корупцією та створення

прозорого інвестиційного середовища як передумови для реалізації цього потенціалу.

Суттєву роль у міжнародній репрезентації економічних інтересів України відіграє тема зернової та продовольчої дипломатії. Після блокування українських морських портів міжнародні медіа активно висвітлювали наслідки для глобальної продовольчої безпеки, підкреслюючи значення українського експорту зерна для країн Африки, Близького Сходу та Азії [35, с. 39]. У цьому випадку економічні інтереси України почали репрезентуватися не лише як питання національного розвитку, а й як складова глобальної економічної стабільності.

Разом із позитивними інформаційними акцентами міжнародний медіапростір містить і низку ризикових наративів. Частина міжнародних публікацій фокусується на високих безпекових ризиках для інвесторів, значних бюджетних потребах та залежності України від міжнародного фінансування [30]. Подібні інформаційні акценти можуть створювати репутаційні ризики та впливати на рішення потенційних інвесторів.

У цьому контексті особливого значення набувають стратегічні комунікації держави. Україна активно використовує міжнародні медіаплатформи для формування альтернативного інформаційного порядку денного, у межах якого економічні труднощі репрезентуються не як ознака системної слабкості, а як виклик, що відкриває можливості для модернізації та трансформації [23, с. 51]. Такий підхід дозволяє частково нейтралізувати негативні інформаційні ефекти війни та підтримувати міжнародний інтерес до української економіки.

Суттєвого значення в міжнародній репрезентації економічних інтересів України набули міжнародні інформаційні кампанії. Платформи на кшталт Advantage Ukraine, конференції з питань відновлення та міжнародні інвестиційні форуми стали інструментами просування позитивного економічного образу держави [36, с. 82]. Їхня комунікаційна логіка

ґрунтується на поєднанні інформації про виклики війни із демонстрацією потенціалу економічного відновлення.

Окремого значення набуває роль цифрових платформ і соціальних мереж у міжнародному медіапросторі. На відміну від попередніх десятиліть, сучасна економічна дипломатія дедалі більше залежить від швидкості поширення інформації та здатності держави оперативно реагувати на міжнародні інформаційні виклики [12, с. 193]. Через цифрові канали Україна отримала можливість безпосередньо взаємодіяти із міжнародною аудиторією, бізнес-спільнотою та інвесторами.

Для оцінки особливостей міжнародної репрезентації економічних інтересів України доцільно узагальнити основні домінантні наративи міжнародних медіа (табл. 2.4).

Таблиця 2.4

Домінантні міжнародні медійні наративи щодо економічних інтересів України (2022–2026 рр.)

Наратив	Основний зміст	Потенційний вплив
Економічна стійкість	Здатність економіки функціонувати під час війни	Формування довіри міжнародних партнерів
Відбудова України	Масштабний потенціал реконструкції	Залучення інвестицій
Продовольча безпека	Значення українського експорту зерна	Підтримка міжнародного партнерства
Ризики інвестування	Воєнні та фінансові загрози	Стимування інвестиційної активності
Європейська інтеграція	Гармонізація економіки з ЄС	Посилення міжнародної довіри

Примітка. Джерело: складено автором на основі [31–36].

Аналіз міжнародного медіапростору дозволяє констатувати, що репрезентація економічних інтересів України має переважно позитивно-мобілізаційний характер. Україна дедалі частіше постає в інформаційному

просторі як держава, здатна до економічної адаптації, модернізації та інтеграції в європейський економічний простір. Водночас зберігається наявність ризикових інформаційних акцентів, пов'язаних із безпековою нестабільністю та фінансовою залежністю.

Таким чином, міжнародні медіа стали важливим середовищем реалізації економічної дипломатії України, у межах якого формується міжнародне сприйняття економічного потенціалу держави, перспектив її відновлення та рівня міжнародної довіри. Ефективність репрезентації економічних інтересів значною мірою залежить від здатності держави формувати послідовні інформаційні наративи, підтримувати активну взаємодію з міжнародними медіа та використовувати стратегічні комунікації для просування власного економічного порядку денного.

2.3 Інформаційні ризики, маніпуляції та дезінформація в міжнародному висвітленні економічної дипломатії України

У сучасному глобалізованому світі міжнародні інформаційні процеси дедалі більше впливають на характер економічної взаємодії держав, визначаючи рівень міжнародної довіри, інвестиційної привабливості та ефективності реалізації зовнішньополітичних стратегій. Економічна дипломатія більше не функціонує виключно в межах міжурядових переговорів чи міжнародних економічних форумів, оскільки значна частина боротьби за економічні інтереси перемістилася в інформаційний простір. У цих умовах держави змушені не лише реалізовувати власні економічні стратегії, а й постійно протидіяти інформаційним ризикам, маніпуляціям та дезінформації, які можуть суттєво впливати на міжнародне сприйняття економічної ситуації [23, с. 58].

Для України ця проблема набуває особливої актуальності в умовах повномасштабної війни та високої міжнародної уваги до економічних процесів. Репрезентація українських економічних інтересів у міжнародному

медіапросторі відбувається в умовах активної інформаційної конкуренції, де міжнародні наративи можуть як посилювати міжнародну підтримку, так і формувати додаткові ризики для реалізації економічної дипломатії [20, с. 84]. Відтак міжнародне висвітлення економічної дипломатії України дедалі більше залежить не лише від реальних економічних показників, а й від інформаційного контексту, в межах якого ці показники інтерпретуються.

Одним із ключових викликів сучасної економічної дипломатії України є поширення дезінформації щодо стану національної економіки. В умовах війни міжнародна аудиторія часто отримує фрагментовану інформацію, яка може бути емоційно забарвленою, неповною або навмисно викривленою. Дезінформаційні повідомлення здатні створювати уявлення про повну економічну неспроможність держави, критичну залежність від міжнародної допомоги або відсутність перспектив відновлення [37, с. 33]. Подібні інформаційні меседжі мають потенціал негативно впливати на рішення міжнародних інвесторів, донорських організацій та економічних партнерів.

Особливу роль у формуванні інформаційних ризиків відіграють маніпулятивні наративи, які активно поширюються в міжнародному інформаційному середовищі. У міжнародній практиці маніпуляція визначається як цілеспрямований вплив на громадську думку шляхом вибіркової інтерпретації фактів, емоційного фреймінгу або створення спрощених інформаційних моделей [38, с. 47]. У випадку України економічна дипломатія нерідко стикається з інформаційними повідомленнями, які фокусуються виключно на масштабах руйнувань, бюджетному дефіциті чи зовнішній фінансовій залежності, залишаючи поза увагою аспекти економічної адаптації, реформування та інституційної стійкості.

Одним із найбільш поширених міжнародних інформаційних ризиків є формування образу України як держави, економічне функціонування якої повністю залежить від зовнішнього фінансування. Хоча міжнародна фінансова підтримка дійсно відіграє важливу роль у забезпеченні макрофінансової стабільності, надмірна концентрація міжнародного медіадискурсу виключно

на зовнішній допомозі може формувати у потенційних інвесторів хибне сприйняття про відсутність внутрішнього економічного потенціалу [24, с. 74]. Це створює репутаційні ризики для економічної дипломатії, яка одночасно прагне позиціонувати Україну як перспективний ринок для післявоєнного розвитку.

Суттєвим викликом для міжнародного висвітлення економічної дипломатії України є дезінформаційні кампанії, спрямовані на дискредитацію українського економічного потенціалу. У міжнародному інформаційному просторі періодично поширюються повідомлення про нібито повну втрату інвестиційної привабливості України, неможливість відновлення критичної інфраструктури або системну неефективність міжнародної допомоги [39, с. 62]. Такі наративи здатні впливати на міжнародний інвестиційний клімат, посилюючи обережність міжнародного бізнесу.

Окрему групу інформаційних ризиків формують маніпуляції навколо теми корупції та прозорості міжнародної допомоги. У міжнародних медіа питання ефективності використання міжнародних фінансових ресурсів часто стає об'єктом підвищеної уваги, що є цілком закономірним у контексті масштабних програм підтримки [28]. Водночас спрощені або емоційно акцентовані повідомлення можуть створювати узагальнене враження про високий рівень ризиків ведення бізнесу в Україні. Це особливо чутливо для економічної дипломатії, яка прагне формувати позитивний інвестиційний імідж держави.

Складність міжнародного медіасередовища посилюється розвитком цифрових платформ і соціальних мереж, які суттєво прискорюють поширення інформації. На відміну від традиційних медіа, цифрові платформи часто функціонують в умовах високої швидкості поширення контенту, де неперевірені повідомлення можуть набувати значного резонансу ще до проведення фактчекінгу [12, с. 205]. У таких умовах навіть короткострокові інформаційні кампанії можуть впливати на фінансові ринки, репутацію держави або рішення міжнародних партнерів.

Особливу загрозу для економічної дипломатії України становить використання економічної тематики у межах ширших інформаційних конфліктів. Економічні питання часто інтегруються в загальні інформаційні наративи, пов'язані з безпекою, міжнародною підтримкою чи геополітичними інтересами [13, с. 127]. Унаслідок цього економічна інформація нерідко подається через політизовану оптику, що може ускладнювати об'єктивне сприйняття економічної ситуації.

У міжнародному медіапросторі важливим інформаційним ризиком виступає також явище “втоми від України”, яке проявляється у поступовому зниженні міжнародної уваги до української проблематики. У комунікаційному вимірі це означає зростання конкуренції за міжнародний інформаційний порядок денний та необхідність постійного оновлення міжнародних наративів щодо економічних інтересів України [31, с. 71]. Для економічної дипломатії це створює потребу у більш креативних формах міжнародної комунікації та переорієнтації повідомлень від кризового реагування до перспектив розвитку.

У цьому контексті важливу роль відіграють стратегічні комунікації, які дозволяють державі формувати узгоджену міжнародну інформаційну позицію. Стратегічні комунікації спрямовані не лише на оперативне реагування на інформаційні виклики, а й на формування довгострокової міжнародної довіри [23, с. 63]. У випадку України вони стали одним із ключових інструментів підтримки економічної дипломатії, оскільки дозволяють поєднувати інформацію про виклики війни з демонстрацією економічної стійкості та перспектив відновлення.

Для оцінки основних інформаційних ризиків міжнародного висвітлення економічної дипломатії України доцільно систематизувати їх у табличному вигляді (табл. 2.6).

Попри наявність численних інформаційних ризиків, міжнародне висвітлення економічної дипломатії України не можна оцінювати виключно як негативне середовище. Значна частина міжнародних медіа демонструє високий рівень підтримки України та намагається висвітлювати економічні

процеси комплексно, поєднуючи аналіз викликів із висвітленням перспектив розвитку [32, с. 53]. Водночас саме активна комунікаційна політика держави, послідовна робота з міжнародними журналістами та використання механізмів цифрової дипломатії дозволяють зменшувати негативний вплив маніпулятивних повідомлень.

Таблиця 2.6

Основні інформаційні ризики міжнародного висвітлення економічної дипломатії України

Інформаційний ризик	Основний зміст	Потенційний вплив
Дезінформація про економічну неспроможність	Формування образу повної економічної залежності	Зниження інвестиційної довіри
Маніпуляції щодо корупції	Перебільшення ризиків використання міжнародної допомоги	Стимування міжнародного бізнесу
Інформаційна втома	Скорочення міжнародної уваги до України	Послаблення підтримки
Репутаційні ризики	Негативні оцінки інвестиційного середовища	Уповільнення економічного співробітництва
Маніпулятивний економічний фреймінг	Однобічна інтерпретація економічних процесів	Викривлення міжнародного сприйняття

Примітка. Джерело: складено автором на основі [12; 13; 23; 31; 37–39].

Таким чином, міжнародне висвітлення економічної дипломатії України відбувається в умовах складної інформаційної конкуренції, де поряд із підтримуючими наративами активно функціонують інформаційні ризики, маніпуляції та дезінформаційні практики. Це потребує від держави не лише ефективної дипломатичної діяльності, але й постійного розвитку стратегічних комунікацій, посилення міжнародної інформаційної взаємодії та системної роботи над формуванням позитивного міжнародного економічного іміджу. У сучасних умовах ефективність економічної дипломатії дедалі більше залежить від здатності держави не лише реалізовувати економічні інтереси, а й успішно управляти інформаційним середовищем, у межах якого ці інтереси репрезентуються.

Висновки до розділу 2

Проведений аналіз особливостей економічної дипломатії України в міжнародному медіапросторі дозволяє констатувати, що в умовах повномасштабної війни та глобальної нестабільності відбулася глибока трансформація змісту, інструментів і функціонального призначення економічної дипломатії держави. Повномасштабне вторгнення Російської Федерації в Україну стало не лише безпековим викликом, але й чинником кардинальної зміни підходів до реалізації зовнішньоекономічної політики. Економічна дипломатія України перестала виконувати виключно класичні функції підтримки зовнішньої торгівлі та залучення інвестицій, перетворившись на багаторівневий механізм міжнародної координації, мобілізації ресурсів, стратегічних комунікацій та забезпечення економічної стійкості держави.

У процесі дослідження встановлено, що трансформація економічної дипломатії України відбувалася під впливом комплексу взаємопов'язаних факторів, серед яких особливу роль відіграли війна, глобальна економічна нестабільність, енергетичні та логістичні кризи, зміни міжнародного безпекового середовища та посилення інформаційної конкуренції. Аналіз динаміки міжнародної фінансової підтримки засвідчив, що економічна дипломатія України змогла адаптуватися до кризових умов, переорієнтувавши власні пріоритети на забезпечення макрофінансової стабільності, підтримку функціонування економіки, міжнародну санкційну координацію та формування партнерств для повоєнного відновлення. У сучасних умовах вона дедалі більше інтегрується з механізмами національної безпеки та міжнародного кризового управління.

Доведено, що міжнародний медіапростір став одним із ключових середовищ реалізації економічної дипломатії України. Репрезентація економічних інтересів держави у міжнародних медіа значною мірою впливає на рівень міжнародної підтримки, інвестиційної довіри та загального

сприйняття економічного потенціалу України. Контент-аналіз міжнародних медіа дозволив встановити наявність домінантних наративів, які формують міжнародний економічний образ України. Найбільш поширеними виявилися наративи економічної стійкості, післявоєнної реконструкції, продовольчої безпеки, європейської інтеграції та міжнародної солідарності. У міжнародному інформаційному просторі Україна дедалі частіше репрезентується не лише як держава, що зазнала значних руйнувань, а й як перспективний економічний партнер із потенціалом масштабної модернізації.

Водночас результати дослідження свідчать, що міжнародне висвітлення економічної дипломатії України характеризується складною структурою інформаційних ризиків. Значна кількість міжнародних повідомлень концентрується на питаннях фінансової залежності, інвестиційних ризиків, бюджетного дефіциту чи корупційних викликів, що може створювати неоднозначне міжнародне сприйняття економічного потенціалу держави. Особливої актуальності набувають інформаційні маніпуляції та дезінформаційні практики, які здатні формувати викривлені уявлення про стан української економіки, перспективи відбудови та ефективність міжнародної допомоги.

Встановлено, що інформаційні ризики економічної дипломатії України значною мірою посилюються розвитком цифрового медіасередовища, де швидкість поширення інформації часто перевищує можливості її перевірки та верифікації. Це створює додаткові виклики для держави, оскільки репутаційні втрати можуть безпосередньо впливати на інвестиційну привабливість, рівень міжнародної підтримки та економічні рішення партнерів. Водночас сучасні умови вимагають від держави не лише реагування на інформаційні загрози, але й активного формування міжнародного порядку денного через стратегічні комунікації та інструменти цифрової дипломатії.

Особливого значення в сучасних умовах набуває здатність держави ефективно комунікувати економічні інтереси на міжнародному рівні. У ході дослідження встановлено, що міжнародна підтримка України значною мірою

залежить не лише від реальних економічних потреб, але й від якості міжнародної інформаційної взаємодії, послідовності комунікаційних повідомлень та здатності формувати довгострокову міжнародну довіру. Саме тому економічна дипломатія України дедалі більше функціонує як синтез дипломатичних, економічних та інформаційно-комунікаційних інструментів.

Отже, результати аналізу дають підстави стверджувати, що економічна дипломатія України в міжнародному медіапросторі зазнала суттєвої трансформації, адаптуючись до умов війни та глобальної нестабільності. Вона перетворилася на важливий елемент міжнародного позиціонування держави, що забезпечує не лише економічну взаємодію, а й формування міжнародної підтримки, розвиток партнерств та захист економічних інтересів у складному інформаційному середовищі. Водночас ефективність економічної дипломатії дедалі більше залежить від здатності держави протидіяти інформаційним ризикам, формувати позитивні міжнародні наративи та підтримувати стійку міжнародну комунікацію. Це, своєю чергою, створює підґрунтя для подальшого дослідження шляхів удосконалення інформаційно-комунікаційного виміру економічної дипломатії України, що стане предметом аналізу у третьому розділі кваліфікаційної роботи.

РОЗДІЛ 3

ІННОВАЦІЙНА МОДЕЛЬ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНОГО СУПРОВОДУ ЕКОНОМІЧНОЇ ДИПЛОМАТІЇ УКРАЇНИ

3.1 Медіааналітика міжнародного інформаційного поля економічної дипломатії України (SWOT-, PESTLE- та контент-аналіз)

У сучасних умовах міжнародної нестабільності, цифровізації дипломатичних процесів та зростання впливу глобального інформаційного середовища економічна дипломатія держави дедалі більше залежить від якості її інформаційно-комунікаційного супроводу. Для України, яка в умовах повномасштабної війни одночасно реалізує завдання міжнародної мобілізації фінансової підтримки, просування інвестиційних інтересів та забезпечення міжнародної економічної солідарності, ефективність економічної дипломатії значною мірою визначається здатністю держави функціонувати в складному міжнародному медіапросторі [24, с. 81].

Сучасне міжнародне інформаційне поле економічної дипломатії України характеризується високим рівнем динамічності та складною структурою впливів. На формування міжнародного образу держави впливають міжнародні медіа, урядові комунікації, аналітичні центри, міжнародні фінансові інституції, цифрові платформи та громадська думка. Відтак медіааналітика стає важливим інструментом оцінювання зовнішнього середовища, у межах якого реалізуються економічні інтереси держави [20, с. 96].

Для комплексного аналізу міжнародного інформаційного поля економічної дипломатії України доцільно використовувати методологію PESTLE-аналізу, яка дозволяє системно оцінити вплив політичних, економічних, соціальних, технологічних, правових та екологічних факторів на реалізацію зовнішньоекономічних інтересів держави [40, с. 39]. Використання цього інструменту дає змогу не лише ідентифікувати основні зовнішні

виклики, але й визначити перспективні напрями удосконалення інформаційно-комунікаційного супроводу економічної дипломатії.

Політичний компонент (Political factors) міжнародного інформаційного середовища залишається одним із найбільш впливових для економічної дипломатії України. Повномасштабна війна суттєво змінила міжнародну політичну архітектуру, сприявши формуванню широкої міжнародної коаліції підтримки України. Водночас політична підтримка залишається залежною від динаміки міжнародного безпекового середовища, внутрішньополітичних процесів у країнах-партнерах та змін глобального порядку денного [17, с. 71]. У міжнародних медіа політичний фактор часто впливає на репрезентацію економічних інтересів України через фокусування на темах санкцій, фінансової допомоги, європейської інтеграції та міжнародної безпеки.

Для України особливого значення набуває проблема підтримання стабільної міжнародної уваги до економічної тематики. Умови затяжної війни створюють ризик поступового зниження інтенсивності міжнародної інформаційної підтримки, що може впливати на рівень фінансової солідарності та інвестиційного інтересу [31, с. 74]. Саме тому економічна дипломатія дедалі більше потребує довгострокових стратегічних комунікацій, орієнтованих на підтримання міжнародної політичної довіри.

Економічний компонент (Economic factors) міжнародного інформаційного поля визначається загальною нестабільністю світової економіки, інфляційними процесами, змінами глобальних ринків та конкуренцією за інвестиційні ресурси [30]. Для України цей фактор має особливе значення, оскільки економічна дипломатія функціонує в умовах високої залежності від міжнародної фінансової підтримки та необхідності одночасного просування інвестиційного потенціалу держави.

Попри значні економічні втрати, міжнародні медіа дедалі частіше репрезентують Україну як майбутній центр масштабного економічного відновлення та перспективний ринок для інвестицій [34, с. 68]. Водночас інформаційний акцент на бюджетних дефіцитах, руйнуванні інфраструктури

чи безпекових ризиках здатен формувати неоднозначне міжнародне сприйняття економічної ситуації. У цих умовах економічна дипломатія повинна балансувати між демонстрацією реальних потреб держави та формуванням позитивного інвестиційного образу.

Соціальний компонент (Social factors) міжнародного інформаційного поля пов'язаний із трансформацією суспільних настроїв, рівнем міжнародної солідарності та зміною сприйняття України у глобальному гуманітарному просторі [32, с. 58]. Війна сприяла суттєвому посиленню міжнародної емоційної підтримки України, однак у довгостроковій перспективі існує ризик так званої «комунікаційної втоми», коли міжнародна аудиторія поступово втрачає емоційне залучення до тематики війни.

У сучасних умовах міжнародна підтримка дедалі більше залежить від здатності України змінювати інформаційні акценти — від кризового дискурсу до дискурсу відбудови, інновацій та партнерства [21, с. 113]. Для економічної дипломатії це означає необхідність формування позитивного соціального образу України як держави, що демонструє стійкість, інституційну адаптивність та готовність до модернізації.

Технологічний компонент (Technological factors) міжнародного інформаційного середовища визначається стрімкою цифровізацією дипломатичних процесів, розвитком штучного інтелекту, цифрових платформ та інформаційної аналітики [12, с. 211]. Цифрова дипломатія стала одним із ключових інструментів міжнародної економічної взаємодії, оскільки дозволяє державам оперативно комунікувати з міжнародними партнерами, бізнесом та глобальною аудиторією.

Для України розвиток цифрових інструментів відкриває значні можливості для просування економічних інтересів, зокрема через міжнародні цифрові кампанії, інвестиційні платформи, онлайн-форуми та інформаційні екосистеми [36]. Водночас цифрове середовище створює додаткові ризики, пов'язані з дезінформацією, інформаційними маніпуляціями та кібератаками.

Правовий компонент (Legal factors) економічної дипломатії визначається міжнародно-правовими механізмами співпраці, санкційною політикою, євроінтеграційними процесами та міжнародними вимогами до прозорості інвестиційного середовища [7]. У міжнародному інформаційному просторі правовий вимір часто репрезентується через теми реформування судової системи, антикорупційної політики та гармонізації законодавства України із нормами Європейського Союзу.

Міжнародні партнери дедалі більше оцінюють ефективність економічної дипломатії через призму інституційної спроможності держави. Саме тому комунікація правових реформ стала важливим елементом міжнародного економічного позиціонування України [28]. Від ефективності правового компоненту значною мірою залежить міжнародна довіра до українського інвестиційного середовища.

Екологічний компонент (Environmental factors) у сучасних умовах набуває дедалі більшого значення для економічної дипломатії. Відбудова України дедалі частіше розглядається міжнародними партнерами через концепцію «зеленої реконструкції», яка передбачає енергоефективність, розвиток сталої інфраструктури та інтеграцію екологічних стандартів [41, с. 52]. Це створює нові можливості для міжнародного партнерства, зокрема в галузях зеленої енергетики, екологічної модернізації та кліматичних інновацій.

Для узагальнення отриманих результатів доцільно систематизувати ключові фактори міжнародного інформаційного середовища економічної дипломатії України (табл. 3.1).

Отже, проведений PESTLE-аналіз міжнародного інформаційного поля економічної дипломатії України дозволяє стверджувати, що її ефективність дедалі більше залежить від комплексної взаємодії політичних, економічних, соціальних, технологічних, правових та екологічних факторів.

Таблиця 3.1

PESTLE-аналіз міжнародного інформаційного поля економічної дипломатії України

Компонент	Основні фактори впливу	Можливості	Ризики
Political	Міжнародна підтримка, санкції, євроінтеграція	Посилення міжнародної солідарності	Зниження міжнародної уваги
Economic	Фінансова допомога, інвестиції, відбудова	Розвиток партнерств	Інвестиційні ризики
Social	Міжнародна підтримка суспільства	Формування позитивного іміджу	Комунікаційна втома
Technological	Цифрова дипломатія, AI, медіаплатформи	Розширення міжнародної комунікації	Дезінформація, кібератаки
Legal	Реформи, євроінтеграція	Зростання міжнародної довіри	Репутаційні ризики
Environmental	Зелена відбудова	Залучення інвестицій	Недостатня екологічна модернізація

Джерело: складено автором на основі [7; 12; 17; 21; 24; 28; 30–36].

У сучасних умовах міжнародна економічна дипломатія вже не може функціонувати поза інформаційним середовищем, оскільки міжнародна підтримка, інвестиційна довіра та успішність економічного позиціонування значною мірою визначаються якістю міжнародних комунікацій. Водночас результати аналізу демонструють необхідність формування інноваційної моделі інформаційно-комунікаційного супроводу економічної дипломатії України, що поєднуватиме стратегічні комунікації, цифрову дипломатію, міжнародну медіааналітику та проактивне управління інформаційними ризиками.

3.2 Розробка інтегрованої міжнародної медіастратегії просування економічних інтересів України в кризових умовах

В умовах сучасної міжнародної нестабільності, зростання інформаційної конкуренції та посилення ролі глобальних медіа економічна дипломатія держави дедалі більше залежить від якості стратегічної комунікації. Для

України, яка одночасно протидіє повномасштабній військовій агресії, здійснює міжнародну мобілізацію фінансової підтримки та формує передумови для повоєнного економічного відновлення, проблема ефективного просування економічних інтересів у міжнародному медіапросторі набуває принципового значення. Результати проведеного аналізу в попередніх розділах засвідчили, що міжнародне сприйняття України значною мірою формується через систему медійних наративів, інформаційних акцентів і стратегічних повідомлень, які впливають на рівень міжнародної підтримки, інвестиційної довіри та економічного партнерства [20, с. 101].

У сучасних кризових умовах традиційні моделі економічної дипломатії виявляються недостатньо ефективними, оскільки міжнародна комунікація відбувається у висококонкурентному середовищі, де держави змушені постійно боротися за міжнародну увагу, довіру та підтримку. У цьому контексті актуалізується необхідність формування інтегрованої міжнародної медіастратегії, яка дозволить поєднати дипломатичні, економічні, цифрові та інформаційно-комунікаційні механізми в єдину систему просування економічних інтересів України [23, с. 68].

Під інтегрованою міжнародною медіастратегією економічної дипломатії доцільно розуміти комплексну систему скоординованих комунікаційних заходів, спрямованих на формування позитивного міжнародного образу держави, підтримання довіри міжнародних партнерів, просування економічних інтересів та нейтралізацію інформаційних ризиків у кризових умовах [21, с. 119]. На відміну від традиційних інформаційних кампаній, така стратегія повинна мати довгостроковий характер і функціонувати як постійна адаптивна система міжнародної взаємодії.

Враховуючи результати PESTLE-аналізу міжнародного інформаційного поля економічної дипломатії України, розробка інтегрованої міжнародної медіастратегії має базуватися на кількох взаємопов'язаних принципах: адаптивності до кризових змін, швидкості реагування, міжнародної багатоканальності, цифрової інтегрованості та орієнтації на формування

довгострокової довіри [40, с. 44]. У сучасних умовах міжнародна підтримка дедалі більше залежить не лише від економічних аргументів, а й від здатності держави ефективно комунікувати власні стратегічні цілі.

Першим елементом запропонованої інтегрованої медіастратегії повинно стати чітке визначення стратегічних цілей міжнародної комунікації. В умовах війни та глобальної нестабільності ключовими цілями економічної дипломатії України доцільно визначити: підтримання міжнародної економічної солідарності, залучення довгострокових інвестицій, просування України як перспективного простору післявоєнної реконструкції, підтримку експорту та посилення міжнародної довіри до українських інституцій [24, с. 88]. Особливістю запропонованої моделі є поєднання кризової та перспективної логіки комунікації: міжнародна аудиторія повинна одночасно розуміти масштаб викликів і бачити потенціал розвитку.

Другим структурним компонентом стратегії виступає сегментація міжнародних аудиторій, оскільки різні групи міжнародних акторів потребують диференційованих підходів до комунікації. Для урядів та міжнародних організацій ключовими повідомленнями мають бути питання міжнародної стабільності, реформ та безпекового партнерства. Для міжнародного бізнесу пріоритетного значення набувають інвестиційні гарантії, перспективи реконструкції та інституційна передбачуваність. Для міжнародних медіа важливо забезпечувати доступ до верифікованої економічної інформації, експертних коментарів і аналітичних матеріалів [31, с. 79] (табл. 3.2).

Третім компонентом інтегрованої медіастратегії має стати система ключових міжнародних економічних наративів, які повинні функціонувати як стабільна основа міжнародної комунікації. У сучасних умовах міжнародний інформаційний простір України доцільно будувати навколо кількох взаємопов'язаних смислових ліній: «Україна — економіка стійкості», «Україна — майбутній центр європейської реконструкції», «Україна — гарант продовольчої безпеки», «Україна — інноваційний простір післявоєнної

модернізації» [34, с. 74]. Саме сталість комунікаційних повідомлень сприяє формуванню довгострокової міжнародної довіри.

Таблиця 3.2

Сегментація міжнародних аудиторій інтегрованої медіастратегії економічної дипломатії України

Цільова аудиторія	Ключові комунікаційні акценти	Очікуваний результат
Уряди країн-партнерів	Безпека, стабільність, реформи	Збереження підтримки
Міжнародні фінансові організації	Прозорість, економічна стійкість	Макрофінансова допомога
Інвестори та бізнес	Інвестиційні можливості, відбудова	Залучення капіталу
Міжнародні медіа	Верифікована економічна інформація	Позитивний медійний образ
Глобальна громадськість	Людський вимір відновлення	Міжнародна солідарність

Джерело: розроблено автором.

Особливу роль у реалізації медіастратегії повинна відігравати система міжнародних каналів комунікації. Сучасна економічна дипломатія більше не може залежати виключно від традиційних дипломатичних каналів, оскільки міжнародна інформаційна взаємодія дедалі більше переміщується в цифровий простір [12, с. 219]. Доцільним є використання багатоканальної комунікаційної моделі, що включає міжнародні медіа, дипломатичні представництва, цифрові платформи, міжнародні форуми, експертні мережі та соціальні медіа (табл. 3.3).

В умовах високого рівня інформаційних ризиків окремого значення набуває антикризовий інформаційний компонент медіастратегії. У сучасному медіапросторі держава повинна не лише просувати власні економічні інтереси, а й оперативно реагувати на інформаційні маніпуляції, репутаційні атаки та дезінформаційні кампанії [39, с. 67]. Доцільним є створення постійної системи моніторингу міжнародного інформаційного середовища, яка дозволить своєчасно виявляти потенційні загрози та швидко коригувати міжнародні повідомлення.

Таблиця 3.3

Міжнародні канали реалізації медіастратегії економічної дипломатії України

Канал комунікації	Інструменти	Цільовий ефект
Міжнародні медіа	Інтерв'ю, аналітичні статті	Формування порядку денного
Соціальні мережі	Digital diplomacy	Оперативна міжнародна взаємодія
Інвестиційні форуми	Презентації, B2B-комунікації	Залучення інвестицій
Дипломатичні місії	Публічна дипломатія	Посилення партнерств
Аналітичні центри	Експертна взаємодія	Формування довіри

Джерело: розроблено автором.

Інноваційним елементом запропонованої моделі може стати Центр міжнародної медіааналітики економічної дипломатії України, який функціонуватиме як координаційна структура між МЗС України, Міністерством економіки, міжнародними медіапартнерами та аналітичними центрами. Його основними функціями можуть бути моніторинг міжнародного медіаполя, оцінка ефективності міжнародних комунікацій, аналіз інформаційних ризиків та формування кризових інформаційних сценаріїв [42, с. 37].

Для оцінювання результативності інтегрованої міжнародної медіастратегії важливо впровадити систему KPI (Key Performance Indicators), яка дозволить оцінювати ефективність міжнародних комунікацій. До ключових показників можуть належати рівень міжнародного медійного охоплення, індекс міжнародної довіри, динаміка інвестиційного інтересу, тональність міжнародних публікацій та рівень міжнародної економічної підтримки [43, с. 49].

Отже, запропонована інтегрована міжнародна медіастратегія економічної дипломатії України в кризових умовах має комплексний характер і передбачає поєднання стратегічних комунікацій, цифрової дипломатії, міжнародної медіааналітики та антикризового реагування. Її впровадження дозволить не лише посилити міжнародне просування економічних інтересів України, але й забезпечити більш стійке міжнародне позиціонування держави,

зменшити негативний вплив інформаційних ризиків та підтримувати довгострокову міжнародну довіру (Додаток А).

Представлена схема демонструє, що в сучасних кризових умовах ефективність економічної дипломатії України дедалі більше залежить від комплексності та системності міжнародної комунікації. Інтегрована міжнародна медіастратегія виступає не лише інструментом інформаційного супроводу економічних процесів, а й важливим механізмом формування міжнародної довіри, підтримання економічної стійкості та забезпечення довгострокового міжнародного партнерства.

Запропонована модель засвідчує необхідність переходу від фрагментарних інформаційних кампаній до багаторівневої системи стратегічної взаємодії, яка охоплює визначення стратегічних цілей, сегментацію міжнародних аудиторій, використання різноманітних каналів комунікації та впровадження антикризових механізмів реагування. Особливого значення в умовах війни та глобальної нестабільності набуває здатність держави оперативно адаптувати інформаційні повідомлення до змін міжнародного порядку денного та ефективно реагувати на репутаційні ризики, дезінформаційні кампанії та інформаційні маніпуляції.

Схема також підтверджує, що міжнародна медіастратегія економічної дипломатії України повинна ґрунтуватися на принципах багатоканальності, цифрової інтегрованості, адаптивності та довгострокового формування міжнародної довіри. Використання міжнародних медіа, цифрової дипломатії, дипломатичних представництв, інвестиційних платформ і експертних мереж дозволяє розширити міжнародне охоплення та підвищити ефективність просування економічних інтересів держави.

Водночас важливою складовою інтегрованої моделі є система моніторингу та оцінки ефективності міжнародних комунікацій, яка забезпечує можливість своєчасного коригування стратегії відповідно до динаміки міжнародного середовища. Використання індикаторів результативності

дозволяє оцінювати рівень міжнародної підтримки, інвестиційного інтересу, медійної присутності та ефективності комунікаційних заходів.

Таким чином, інтегрована міжнародна медіастратегія просування економічних інтересів України в кризових умовах є важливим інструментом модернізації економічної дипломатії, що дозволяє поєднати інформаційно-комунікаційні, дипломатичні та економічні механізми в єдину систему міжнародного позиціонування держави. Її впровадження сприятиме зміцненню міжнародної довіри, розширенню міжнародного економічного партнерства, залученню інвестицій та підвищенню ефективності реалізації економічних інтересів України в умовах сучасних глобальних викликів.

У сучасних умовах глобальної конкуренції саме якість міжнародної комунікації дедалі більше визначатиме ефективність економічної дипломатії та перспективи повоєнного розвитку України.

3.3 Перспективи розвитку економічної дипломатії України в умовах цифровізації, штучного інтелекту та інформаційної конкуренції

У XXI столітті міжнародна економічна дипломатія переживає період фундаментальної трансформації, що обумовлено стрімким розвитком цифрових технологій, зростанням ролі глобальних медіа, алгоритмізацією інформаційних процесів та посиленням міжнародної інформаційної конкуренції. Якщо раніше економічна дипломатія функціонувала переважно як система міжурядових переговорів, спрямованих на просування торговельних і фінансових інтересів держави, то в сучасних умовах її ефективність дедалі більше залежить від здатності швидко адаптуватися до цифрових змін, використовувати аналітичні технології та ефективно взаємодіяти в глобальному інформаційному середовищі [20, с. 109].

Для України питання модернізації економічної дипломатії набуває особливого значення в умовах повномасштабної війни, активної міжнародної підтримки, євроінтеграційних процесів і необхідності залучення значних

ресурсів для повоєнного відновлення. У сучасних умовах міжнародна конкурентоспроможність держави визначається не лише економічними ресурсами, а й рівнем цифрової спроможності, швидкістю міжнародної комунікації, якістю аналітики та здатністю ефективно управляти інформаційними потоками [43, с. 53]. Саме тому перспективи розвитку економічної дипломатії України дедалі більше пов'язуються з інтеграцією цифрових технологій, використанням штучного інтелекту та розвитком інноваційних комунікаційних моделей.

Однією з ключових тенденцій сучасної міжнародної дипломатії є процес цифровізації дипломатичних практик. У міжнародному науковому дискурсі цифрова дипломатія розглядається як використання інформаційно-комунікаційних технологій для реалізації зовнішньополітичних і зовнішньоекономічних інтересів держави [21, с. 126]. Для економічної дипломатії це означає поступовий перехід від традиційних механізмів комунікації до інтегрованих цифрових екосистем, що включають міжнародні онлайн-платформи, цифрові інвестиційні форуми, віртуальні бізнес-місії, аналітичні системи та соціальні медіа.

Україна вже демонструє високий рівень цифрової адаптивності у сфері державного управління, що створює сприятливі передумови для подальшої трансформації економічної дипломатії. Використання цифрових сервісів, платформ електронного урядування, міжнародних онлайн-комунікацій та електронної взаємодії з міжнародними партнерами дозволяє значно пришвидшити дипломатичні процеси, підвищити прозорість міжнародної співпраці та розширити доступ до міжнародної аудиторії [7].

Водночас найбільш перспективним напрямом модернізації економічної дипломатії виступає використання штучного інтелекту (Artificial Intelligence, AI). У сучасному міжнародному середовищі AI дедалі активніше застосовується для аналізу великих масивів інформації, прогнозування міжнародних ризиків, медіамоніторингу та моделювання міжнародних сценаріїв [44, с. 28]. Для економічної дипломатії України це відкриває нові

можливості, оскільки дозволяє здійснювати оперативний аналіз міжнародного медіаполя, виявляти зміни міжнародної тональності щодо України, прогнозувати інвестиційні настрої та швидше реагувати на інформаційні загрози.

Одним із найбільш перспективних інструментів розвитку економічної дипломатії є AI-медіааналітика, яка передбачає автоматизований аналіз міжнародних інформаційних потоків. Використання технологій обробки природної мови (Natural Language Processing) дозволяє аналізувати міжнародні медіа, соціальні мережі та аналітичні ресурси в режимі реального часу, визначаючи основні наративи, емоційне забарвлення повідомлень і потенційні репутаційні ризики [45, с. 39]. У контексті економічної дипломатії це може допомогти Україні ефективніше управляти міжнародним економічним іміджем.

Особливої актуальності в сучасних умовах набуває концепція predictive diplomacy, або прогностичної дипломатії, яка базується на використанні великих даних, аналітики та алгоритмічних моделей прогнозування міжнародних процесів [46, с. 67]. Для України застосування таких підходів може бути корисним у питаннях прогнозування інвестиційної активності, міжнародної економічної підтримки, ризиків зміни міжнародної політики чи динаміки санкційних режимів.

Разом із новими можливостями цифровізація створює й нові виклики для економічної дипломатії України. Однією з ключових проблем виступає інформаційна конкуренція, яка характеризується боротьбою держав за міжнародну увагу, довіру та інформаційне домінування [39, с. 71]. У цифровому середовищі держави дедалі частіше використовують алгоритмічні технології, таргетовані інформаційні кампанії та штучний інтелект для просування власних економічних інтересів.

Для України це означає необхідність посилення цифрової інформаційної стійкості, оскільки міжнародний інформаційний простір залишається середовищем високої конкуренції та активного поширення дезінформації [37,

с. 42]. У майбутньому успішність економічної дипломатії значною мірою залежатиме від здатності держави оперативно реагувати на міжнародні інформаційні виклики та формувати проактивну міжнародну комунікацію.

Особливого значення набуває розвиток data diplomacy, яка передбачає використання аналітичних даних для прийняття дипломатичних рішень. У сучасних умовах дипломатичні представництва дедалі більше потребують аналітичних платформ, здатних оцінювати інвестиційний клімат, міжнародні ризики, зміни в медіапросторі та економічні тенденції [24, с. 94]. Для України створення єдиної аналітичної екосистеми економічної дипломатії може стати важливим кроком до посилення міжнародної конкурентоспроможності (табл. 3.4).

Таблиця 3.4

Перспективні цифрові інструменти розвитку економічної дипломатії України

Цифровий інструмент	Функціональне призначення	Очікуваний результат
AI-медіааналітика	Аналіз міжнародного інформаційного поля	Оперативне реагування
Big Data Analytics	Прогнозування міжнародних тенденцій	Посилення стратегічного планування
Digital diplomacy platforms	Міжнародна цифрова комунікація	Розширення міжнародної взаємодії
Predictive diplomacy	Сценарне прогнозування	Зменшення ризиків
Fact-checking systems	Виявлення дезінформації	Репутаційний захист
Virtual investment diplomacy	Онлайн-взаємодія з інвесторами	Залучення інвестицій

Джерело: розроблено автором на основі [12; 21; 24; 39; 44–46].

Перспективним напрямом розвитку економічної дипломатії України до 2030 року може стати створення єдиної цифрової платформи міжнародної економічної дипломатії, яка об'єднуватиме інвестиційні пропозиції, міжнародну аналітику, медіамоніторинг, цифрові бізнес-комунікації та механізми кризового реагування [42, с. 43]. Така платформа могла б функціонувати як інтегрований центр взаємодії між державою, міжнародним бізнесом, дипломатичними установами та міжнародними організаціями.

Водночас розвиток економічної дипломатії України повинен враховувати етичні та правові виклики використання штучного інтелекту. Надмірна алгоритмізація міжнародної комунікації, ризики маніпуляцій, інформаційні упередження або залежність від цифрових платформ можуть створювати нові загрози для дипломатичної діяльності [44, с. 34]. Саме тому модернізація економічної дипломатії має поєднувати інноваційність із принципами прозорості, відповідальності та інформаційної безпеки.

Таким чином, перспективи розвитку економічної дипломатії України в умовах цифровізації, штучного інтелекту та інформаційної конкуренції пов'язані з формуванням нової моделі міжнародної економічної взаємодії, яка поєднуватиме дипломатичні, інформаційно-комунікаційні та цифрово-аналітичні механізми. У сучасному міжнародному середовищі ефективність економічної дипломатії дедалі більше залежатиме від здатності держави використовувати цифрові інструменти, оперативно аналізувати міжнародне інформаційне поле та ефективно реагувати на глобальні виклики. Для України це створює не лише ризики, але й значні можливості для зміцнення міжнародного економічного позиціонування, залучення інвестицій і посилення ролі держави у глобальній системі економічних відносин.

Висновки до розділу 3

Проведене дослідження інноваційних підходів до інформаційно-комунікаційного супроводу економічної дипломатії України дозволяє констатувати, що в сучасних умовах міжнародної нестабільності, цифровізації та інформаційної конкуренції ефективність реалізації економічних інтересів держави дедалі більше залежить від здатності інтегрувати дипломатичні, комунікаційні та цифрово-аналітичні механізми в єдину систему міжнародного позиціонування. В умовах повномасштабної війни та глобальних трансформацій міжнародного середовища економічна дипломатія України вже не може функціонувати виключно як інструмент міждержавної

економічної взаємодії, а набуває ознак комплексної багаторівневої системи стратегічного управління міжнародними комунікаціями, міжнародною довірою та економічною репутацією держави.

У ході проведеного медіааналітичного дослідження міжнародного інформаційного поля економічної дипломатії України із застосуванням PESTLE-аналізу встановлено, що зовнішнє середовище реалізації економічних інтересів держави формується під впливом комплексу взаємопов'язаних політичних, економічних, соціальних, технологічних, правових та екологічних факторів. Доведено, що політичний компонент визначає рівень міжнародної підтримки, безпекові параметри міжнародного співробітництва та сталість міжнародного порядку денного щодо України. Економічний вимір міжнародного інформаційного середовища безпосередньо впливає на можливості залучення інвестицій, масштаби міжнародної фінансової підтримки та перспективи післявоєнного відновлення. Соціальні фактори формують рівень міжнародної солідарності та довіри, тоді як технологічний компонент дедалі активніше визначає інструменти міжнародної комунікації, швидкість інформаційного реагування та здатність держави ефективно взаємодіяти з міжнародною аудиторією.

Результати проведеного аналізу підтвердили, що сучасна економічна дипломатія України потребує переходу від фрагментарних комунікаційних практик до системної інтегрованої міжнародної медіастратегії, здатної функціонувати в умовах високої інформаційної конкуренції та кризових викликів. У процесі дослідження було запропоновано модель інтегрованої міжнародної медіастратегії просування економічних інтересів України, яка базується на принципах адаптивності, багатоканальності, цифрової інтегрованості, проактивного реагування та довгострокового формування міжнародної довіри. Встановлено, що ефективність такої моделі залежить від здатності держави забезпечувати узгодженість міжнародних повідомлень, формувати стабільні міжнародні економічні наративи, диференціювати

комунікаційні підходи до різних міжнародних аудиторій та своєчасно реагувати на інформаційні ризики.

Доведено, що міжнародне просування економічних інтересів України в кризових умовах має здійснюватися через поєднання традиційних дипломатичних інструментів із сучасними цифровими платформами, міжнародними медіа, аналітичними мережами та механізмами стратегічних комунікацій. Особливого значення набуває формування міжнародного образу України не лише як держави, що потребує підтримки, але й як перспективного економічного партнера, здатного до масштабної модернізації, інноваційного розвитку та інтеграції у світові економічні процеси. Саме позитивне міжнародне позиціонування дедалі більше визначає рівень інвестиційного інтересу, довіри міжнародних партнерів та перспективи довгострокового економічного співробітництва.

У ході дослідження також встановлено, що цифровізація, розвиток штучного інтелекту та алгоритмізація міжнародних інформаційних процесів формують новий етап еволюції економічної дипломатії. Використання технологій штучного інтелекту, систем медіамоніторингу, аналітики великих даних та прогностичних моделей дипломатичної взаємодії відкриває значні можливості для підвищення ефективності міжнародних комунікацій. Для України це створює передумови переходу до нової моделі цифрової економічної дипломатії, яка передбачає використання AI-медіааналітики, систем раннього виявлення інформаційних ризиків, цифрових інвестиційних платформ та механізмів прогнозування міжнародних економічних тенденцій.

Водночас результати аналізу засвідчили, що цифрова трансформація економічної дипломатії супроводжується появою нових ризиків, пов'язаних із дезінформацією, інформаційними маніпуляціями, кіберзагрозами та посиленням міжнародної інформаційної конкуренції. У цих умовах ефективність економічної дипломатії дедалі більше залежить від здатності держави забезпечувати інформаційну стійкість, підтримувати високу якість

міжнародної комунікації та оперативно адаптуватися до змін міжнародного інформаційного середовища.

Таким чином, результати проведеного дослідження дозволяють стверджувати, що перспективний розвиток економічної дипломатії України безпосередньо пов'язаний із модернізацією її інформаційно-комунікаційного виміру, впровадженням цифрових технологій, використанням аналітичних інструментів штучного інтелекту та посиленням стратегічних міжнародних комунікацій. Запропонована інноваційна модель міжнародного медіасупроводу економічної дипломатії створює передумови для підвищення ефективності просування економічних інтересів України, зміцнення міжнародної довіри, залучення інвестицій та формування більш стійкого міжнародного економічного позиціонування держави в умовах сучасних глобальних викликів.

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження економічної дипломатії України в кризових умовах у її інформаційно-комунікаційному вимірі дозволяє стверджувати, що в сучасному міжнародному середовищі економічна дипломатія набуває якісно нового змісту, перетворюючись із традиційного інструменту просування торговельно-економічних інтересів держави на багаторівневий механізм міжнародної взаємодії, стратегічних комунікацій, міжнародного позиціонування та забезпечення економічної стійкості. В умовах повномасштабної війни, глобальної економічної нестабільності, стрімкої цифровізації та посилення міжнародної інформаційної конкуренції ефективність економічної дипломатії дедалі більше визначається не лише економічними ресурсами держави, а й здатністю формувати міжнародну довіру, ефективно працювати в глобальному медіапросторі та підтримувати сталі міжнародні комунікації.

У ході дослідження було встановлено, що економічна дипломатія як наукова категорія є міждисциплінарним явищем, що поєднує економічний, політичний, дипломатичний та інформаційно-комунікаційний компоненти. Теоретичний аналіз дозволив визначити, що сучасна економічна дипломатія виходить за межі класичного зовнішньоекономічного співробітництва та дедалі більше інтегрується у систему стратегічних міжнародних комунікацій. Водночас кризові процеси, міжнародні конфлікти, війни, енергетичні та фінансові потрясіння суттєво трансформують функціональне призначення економічної дипломатії, змушуючи держави адаптувати дипломатичні механізми до умов високої нестабільності.

Доведено, що повномасштабна війна стала ключовим чинником трансформації економічної дипломатії України. Якщо до 2022 року її основні пріоритети були пов'язані із розвитком міжнародної торгівлі, залученням інвестицій та підтримкою експорту, то після початку повномасштабного вторгнення економічна дипломатія України трансформувалася у механізм

міжнародної мобілізації ресурсів, забезпечення макрофінансової стабільності, санкційної координації та підтримки міжнародної економічної солідарності. Аналіз міжнародної фінансової підтримки України засвідчив, що ефективність економічної дипломатії стала одним із визначальних чинників забезпечення економічної стійкості держави в умовах війни.

У процесі дослідження міжнародного медіапростору встановлено, що міжнародні медіа стали одним із ключових середовищ реалізації економічної дипломатії України. Репрезентація економічних інтересів держави у міжнародному інформаційному просторі безпосередньо впливає на рівень міжнародної підтримки, інвестиційної довіри та загального міжнародного сприйняття економічного потенціалу України. Визначено, що міжнародні медіа формують комплексний образ України, у межах якого поєднуються наративи економічної стійкості, післявоєнної реконструкції, продовольчої безпеки, міжнародної солідарності та європейської інтеграції. Водночас міжнародне інформаційне середовище характеризується наявністю численних ризиків, пов'язаних із інформаційними маніпуляціями, дезінформацією, репутаційними викликами та високою конкуренцією за міжнародну увагу.

Установлено, що ефективність сучасної економічної дипломатії України значною мірою залежить від здатності держави реалізовувати послідовну інформаційно-комунікаційну політику та ефективно взаємодіяти з міжнародними медіа. У роботі доведено, що стратегічні комунікації поступово стають одним із ключових інструментів економічної дипломатії, оскільки дозволяють не лише поширювати інформацію про економічні інтереси держави, а й формувати позитивний міжнародний порядок денний, підтримувати довіру міжнародних партнерів та мінімізувати вплив негативних інформаційних факторів.

На основі проведеного PESTLE-аналізу міжнародного інформаційного поля економічної дипломатії України було встановлено, що зовнішнє середовище її функціонування формується під впливом комплексу політичних, економічних, соціальних, технологічних, правових та екологічних

факторів. Доведено, що міжнародне середовище реалізації економічної дипломатії характеризується високою динамічністю, а її ефективність дедалі більше залежить від здатності держави швидко адаптуватися до змін міжнародного порядку денного, використовувати цифрові інструменти та ефективно управляти міжнародними інформаційними потоками.

У роботі розроблено авторську інтегровану міжнародну медіастратегію просування економічних інтересів України в кризових умовах, яка передбачає поєднання стратегічних комунікацій, цифрової дипломатії, міжнародної медіааналітики та антикризового інформаційного реагування. Запропонована модель базується на принципах багатоканальності, адаптивності, міжнародної сегментації аудиторій, проактивного реагування на інформаційні ризики та довгострокового формування міжнародної довіри. Практичне значення запропонованої моделі полягає у можливості її використання для удосконалення міжнародного позиціонування України, залучення міжнародних інвестицій, підтримки економічного партнерства та підвищення ефективності міжнародної комунікації.

Важливим результатом дослідження стало визначення перспектив розвитку економічної дипломатії України в умовах цифровізації, штучного інтелекту та посилення міжнародної інформаційної конкуренції. Установлено, що майбутнє економічної дипломатії пов'язане із впровадженням інструментів AI-медіааналітики, систем моніторингу міжнародного інформаційного поля, цифрових платформ міжнародної взаємодії та алгоритмічного прогнозування міжнародних економічних тенденцій. Водночас цифрова трансформація супроводжується новими викликами, пов'язаними із кіберзагрозами, інформаційними маніпуляціями та потребою забезпечення високого рівня інформаційної безпеки.

Таким чином, результати проведеного дослідження підтверджують, що економічна дипломатія України в кризових умовах є не лише механізмом реалізації зовнішньоекономічних інтересів, але й важливим елементом міжнародного позиціонування, забезпечення економічної стійкості та

формування міжнародної підтримки держави. У сучасних умовах її ефективність безпосередньо залежить від здатності інтегрувати інформаційно-комунікаційні, дипломатичні та цифрові інструменти в єдину систему міжнародної взаємодії. Саме тому подальший розвиток економічної дипломатії України повинен ґрунтуватися на інноваційності, стратегічності міжнародних комунікацій та ефективному використанні можливостей цифрового середовища, що створює передумови для зміцнення міжнародної довіри, посилення економічної конкурентоспроможності та забезпечення сталого розвитку держави в умовах глобальних викликів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Okano-Heijmans M. Economic Diplomacy: Japan and the Balance of National Interests. Leiden : Martinus Nijhoff Publishers, 2013. 240 p.
2. Bayne N., Woolcock S. The New Economic Diplomacy: Decision-Making and Negotiation in International Economic Relations. 4th ed. London : Routledge, 2017. 412 p.
3. Woolcock S. European Union Economic Diplomacy: The Role of the EU in External Economic Relations. London : Routledge, 2018. 265 p.
4. Rana K. S. Economic Diplomacy: The Experience of Developing Countries. New Delhi : CUTS International, 2007. 218 p.
5. Baldwin D. Economic Statecraft. Princeton : Princeton University Press, 2020. 396 p.
6. Saner R., Yiu L. International Economic Diplomacy: Mutations in Post-modern Times. Netherlands Institute of International Relations. 2021. Vol. 14. P. 1–24.
7. Стратегія зовнішньополітичної діяльності України : затверджена Указом Президента України від 26 серпня 2021 р. № 448/2021.
8. Manor I. The Digitalization of Public Diplomacy. London : Palgrave Macmillan, 2019. 278 p.
9. Anholt S. Competitive Identity: The New Brand Management for Nations, Cities and Regions. New York : Palgrave Macmillan, 2007. 147 p.
10. Почепцов Г. Г. Інформаційна політика : навч. посіб. Київ : Знання, 2020. 663 с.
11. Hallahan K. et al. Defining Strategic Communication. International Journal of Strategic Communication. 2017. Vol. 1(1). P. 3–35.
12. Bjola C., Holmes M. Digital Diplomacy: Theory and Practice. London : Routledge, 2015. 284 p.

13. Pamment J. Countering Online Propaganda and Extremism. The Dark Side of Digital Diplomacy. London : Routledge, 2020. 242 p.
14. Tooze A. Crashed: How a Decade of Financial Crises Changed the World. New York : Viking, 2018. 720 p. URL: <https://www.penguinrandomhouse.com/books/315995/crashed-by-adam-tooze/>
15. OECD. Building Resilient Economies in a Time of Crisis. Paris : OECD Publishing, 2022. URL: <https://www.oecd.org>
16. Drezner D. W. The Sanctions Paradox: Economic Statecraft and International Relations. Cambridge : Cambridge University Press, 2021. 237 p. URL: <https://www.cambridge.org>
17. World Economic Forum. Global Risks Report 2025. Geneva : WEF, 2025. URL: <https://www.weforum.org/reports/global-risks-report-2025/>
18. Farrell H., Newman A. Underground Empire: How America Weaponized the World Economy. New York : Henry Holt and Company, 2023. URL: <https://us.macmillan.com>
19. Hjarvard S. The Mediatization of Society: A Theory of the Media as Agents of Social and Cultural Change. *Nordicom Review*. 2018. Vol. 29(2). P. 105–134. URL: <https://www.nordicom.gu.se>
20. Castells M. Communication Power. Oxford : Oxford University Press, 2013. 608 p. URL: <https://global.oup.com>
21. Cull N. J. Public Diplomacy: Foundations for Global Engagement in the Digital Age. Cambridge : Polity Press, 2019. 280 p. URL: <https://www.politybooks.com>
22. Melissen J. The New Public Diplomacy: Soft Power in International Relations. New York : Palgrave Macmillan, 2005. 221 p. URL: <https://link.springer.com>
23. NATO Strategic Communications Centre of Excellence. Strategic Communications Handbook. Riga : NATO StratCom COE, 2023. URL: <https://stratcomcoe.org>

24. OECD. Economic Surveys: Ukraine 2025. Paris : OECD Publishing, 2025. URL: https://www.oecd.org/en/publications/oecd-economic-surveys-ukraine-2025_940cee85-en/

25. World Bank. Global Economic Prospects. June 2025. Washington : The World Bank, 2025. URL: <https://www.worldbank.org/en/publication/global-economic-prospects>

26. Татаренко Н. Завдання економічної дипломатії України в умовах післявоєнного відновлення. *Вісник Київського національного економічного університету*. 2025. URL: <https://vz.kneu.ua/archive/2025/38%281%29.18>

27. □ [Kiel Institute for the World Economy. Ukraine Support Tracker](https://www.kielinstitut.de/topics/war-against-ukraine/ukraine-support-tracker/). Kiel Institute for the World Economy, 2026. URL: <https://www.kielinstitut.de/topics/war-against-ukraine/ukraine-support-tracker/> (дата звернення: 30.05.2026).

28. [OECD Economic Surveys: Ukraine 2025](https://www.oecd.org/en/publications/oecd-economic-surveys-ukraine-2025_940cee85-en.html). Paris : OECD Publishing, 2025. 130 p. URL: https://www.oecd.org/en/publications/oecd-economic-surveys-ukraine-2025_940cee85-en.html (дата звернення: 30.05.2026).

29. OECD. Ukraine Recovery Architecture Assessment: Recommendations on Coordination, Capacity Building and Funding. Paris : OECD Publishing, 2026. URL: <https://www.oecd.org/en/blogs/2026/03/ukraines-recovery-architecture-oecd-assessment-and-recommendations-on-coordination-capacity-building-and-funding.html> (дата звернення: 30.05.2026).

30. World Bank. Global Economic Prospects. Washington : The World Bank, 2025. URL: <https://www.worldbank.org/en/publication/global-economic-prospects> (дата звернення: 30.05.2026).

31. Reuters Institute for the Study of Journalism. *Journalism, Media, and the Ukraine War*. Oxford : University of Oxford, 2024. URL: <https://reutersinstitute.politics.ox.ac.uk>

32. BBC Media Action. *Media Narratives in Conflict and Recovery Contexts*. London, 2024. URL: <https://www.bbcmmediaaction.org>

33. Financial Times. *Ukraine Economy and Recovery Coverage 2022–2025*. London : Financial Times, 2025. URL: <https://www.ft.com>
34. Centre for European Policy Analysis (CEPA). *Ukraine Reconstruction and Economic Recovery*. Washington, 2025. URL: <https://cepa.org>
35. Food and Agriculture Organization of the United Nations (FAO). *The Importance of Ukrainian Grain Exports for Global Food Security*. Rome : FAO, 2024. URL: <https://www.fao.org>
36. Advantage Ukraine. *Investment Opportunities in Ukraine*. Kyiv, 2025. URL: <https://advantageukraine.com>
37. European Digital Media Observatory. *Disinformation Narratives Related to Ukraine and Economic Security*. Brussels, 2025. URL: <https://edmo.eu>
38. Wardle C., Derakhshan H. *Information Disorder: Toward an Interdisciplinary Framework for Research and Policy Making*. Strasbourg : Council of Europe, 2018. URL: <https://rm.coe.int>
39. European External Action Service. *Foreign Information Manipulation and Interference Threat Report 2025*. Brussels : EEAS, 2025. URL: <https://www.eeas.europa.eu>
40. Gupta A. *Environmental and PESTLE Analysis: A Conceptual Review*. International Journal of Advanced Research in Management and Social Sciences. 2019. Vol. 2(5). URL: <https://garph.co.uk>
41. United Nations Development Programme (UNDP). *Green Recovery and Reconstruction in Ukraine*. New York : UNDP, 2025. URL: <https://www.undp.org>
42. European Commission. *Strategic Communication to Counter Disinformation*. Brussels : European Commission, 2024. URL: <https://commission.europa.eu>
43. Gregory B. *Public Diplomacy and Strategic Communication: Cultures, Firewalls, and Imported Norms*. The ANNALS of the American Academy of Political and Social Science. 2022. URL: <https://journals.sagepub.com>

44. United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (UNESCO). *Guidance for the Governance of Artificial Intelligence*. Paris : UNESCO, 2024. URL: <https://www.unesco.org>

45. European Commission. *Artificial Intelligence and Digital Diplomacy: Challenges and Opportunities*. Brussels : European Commission, 2025. URL: <https://commission.europa.eu>

46. Bjola C., Manor I. *The Digitalization of Public Diplomacy*. London : Routledge, 2023. URL: <https://www.routledge.com>

47. Величко К. Ю. Економічна дипломатія України в умовах війни // Економіка та управління. 2024. URL: <https://repo.btu.kharkiv.ua/items/55a863eb-9c1b-4ef7-b0dd-0de9699e86a2>.

48. Іващук І. О. Економічна дипломатія України в умовах нового світового порядку : дис. ... доктора філософії. Тернопіль : ЗУНУ, 2024. URL: <https://www.wunu.edu.ua/svr/disertacia/ivashchuk/anotatsia.pdf>.

49. Іващук І. О., Іващук О. В., Нагірна Н. І. Інструменти економічної дипломатії у забезпеченні продовольчої безпеки // Інноваційна економіка. 2024. URL: <https://inneco.org/index.php/innecoua/article/view/1352>.

50. Заставний А. Сучасні тренди економічної дипломатії України в країнах Близького Сходу // Herald of Khmelnytskyi National University. 2024. URL: <https://heralds.khmnu.edu.ua/index.php/heralds/article/view/70>.

51. Рошко І., Кухарик В. Економічна дипломатія України як інструмент реалізації національних інтересів // Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії. 2021. № 2(10). С. 221–232. URL: https://lsej.org.ua/6_2024/15.pdf.

52. Рошко І., Кухарик В. Економічна дипломатія як засіб забезпечення економічної безпеки держави // Львівський економічний науковий журнал. 2023. № 4. URL: https://www.lsej.org.ua/4_2023/25.pdf.

53. Надоленко Г. О. Завдання економічної дипломатії України в контексті відновлення національної економіки // Вчені записки КНЕУ. 2025.

URL: <https://ir.kneu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/a875e0e5-8598-4ce0-b248-893d03c9f429/content>.

54. Грущинська Н. М. Економічна дипломатія в епоху штучного інтелекту // Вчені записки КУМУ. 2025. URL: <https://www.journals.kymu.kyiv.ua/index.php/economy/article/view/202>.

55. Економічна дипломатія в епоху штучного інтелекту // Modern Economics. 2025. URL: <https://modecon.mnau.edu.ua/economic-diplomacy-in-the-age/>.

56. Кубко В. Цифрова дипломатія в сучасних міжнародних відносинах // Вісник Львівського університету. Серія філософсько-політологічні студії. 2023. Вип. 50. URL: https://fps-visnyk.lnu.lviv.ua/archive/50_2023/22.pdf.

57. Сегеда О. О. Цифрова дипломатія України як елемент нової публічної дипломатії // Politicus. 2020. № 3. URL: https://politicus.od.ua/3_2020/23.pdf.

58. Кут М. Цифрова дипломатія Міністерства закордонних справ України: поточний стан і перспективи розвитку // Економіка та суспільство. 2025. № 80. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/6892>.

59. Ростецька С. І. Цифрова дипломатія як інструмент м'якої сили в умовах сучасних інформаційних викликів // Актуальні проблеми філософії та соціології. 2025. URL: https://apfs.nuoua.od.ua/archive/57_2025/45.pdf.

60. Полякова Ю. В. Публічна дипломатія як сучасний інструмент формування бренду України // Підприємництво і торгівля. 2025. URL: <https://journals-lute.lviv.ua/index.php/proceedings/article/view/2065>.

61. Богдан М. М. Цифрова дипломатія у країнах ЄС: досвід для України // Наукові записки Національного університету «Львівська політехніка». 2024. URL: <https://ena.lpnu.ua/bitstreams/7edeca67-3c98-495a-93d3-8bfee1c7de27/download>.

62. Економічна дипломатія як механізм забезпечення національної безпеки України // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. 2024. URL: <https://security.bulletin.knu.ua/uk/article/view/3163>.

63. Розвиток економічної дипломатії України в умовах глобалізаційних викликів // Простір економіки. 2023. URL: <https://prostir.pdaba.dp.ua/index.php/journal/article/download/1375/1325/>.

64. Банчук-Петросова О. Цифрова дипломатія: вплив штучного інтелекту та алгоритмічних технологій на міжнародні відносини // Емпірію. 2026. URL: <https://empirio.ukma.edu.ua/article/view/351178>.

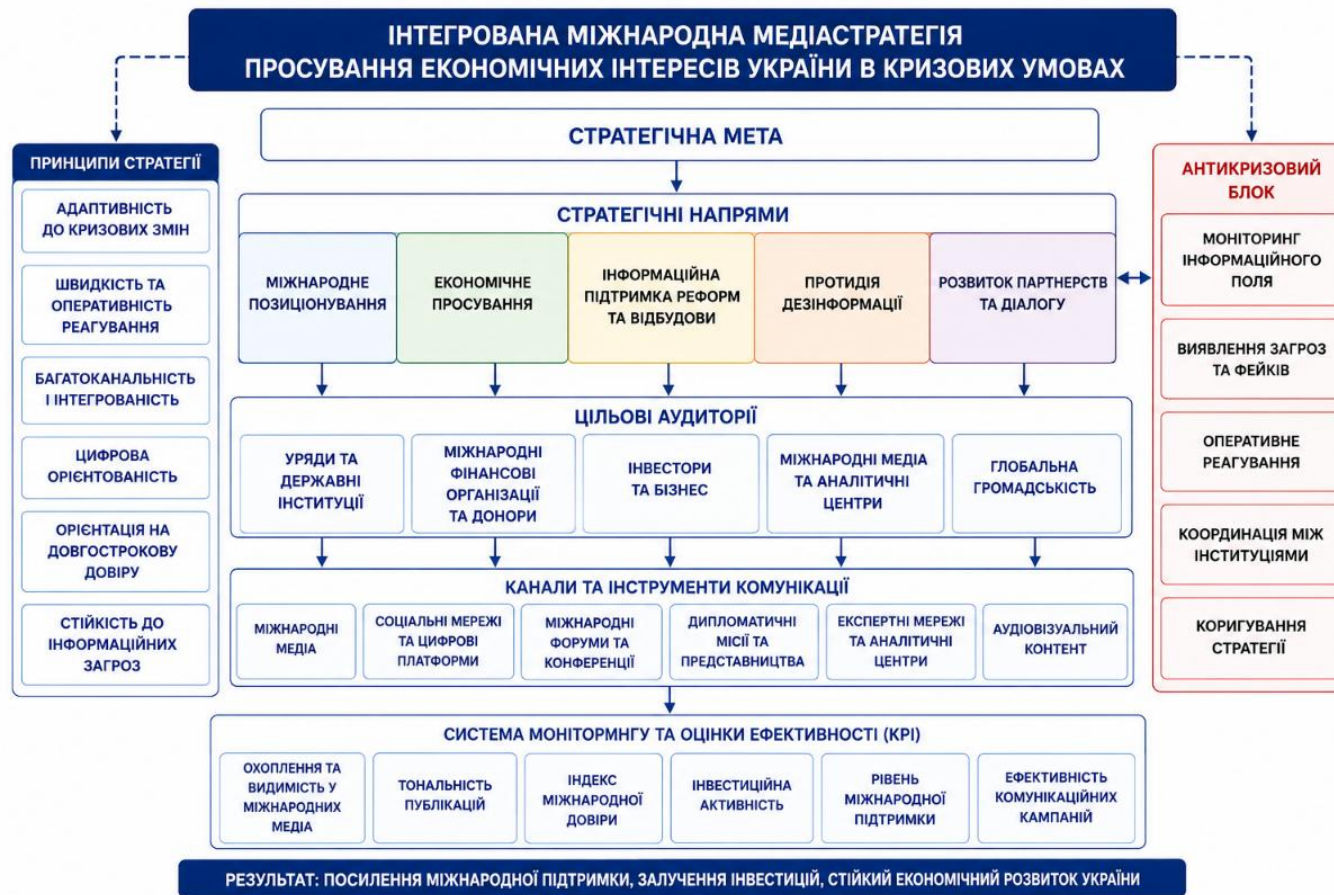
65. Юрченко О. А. Публічна дипломатія як форма міжнародних комунікацій та її роль у формуванні іміджу України // Наукові праці. 2026. URL: https://www.researchgate.net/publication/383249536_PUBLICNA_DIPLOMATI_A_AK_FORMA_MIZNARODNIH_KOMUNIKACIJ_II_ROL_U_FORMUVANNI_IMIDZU_UKRAINI.

66. Цифрова дипломатія України: стратегічні комунікації, аналіз даних, кризове управління : матеріали II Міжнародної наукової конференції. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2025. URL: <https://www.ispc.org.ua/wp-content/uploads/2025/11/Conference-proceedings-11-2025.pdf>

ДОДАТКИ

Додаток А

Інтегрована міжнародна медіастратегія просування економічних інтересів України в кризових умовах

ДОДАТОК Б

Матриця міжнародних економічних наративів України у міжнародному
медіапросторі (2022–2026 рр.)

Наратив	Основний зміст	Цільова аудиторія	Потенційний ефект
Україна — економіка стійкості	Адаптація під час війни	Уряди, міжнародні організації	Довіра
Україна — простір відбудови	Інвестиції у reconstruction	Бізнес, інвестори	Капітал
Україна — гарант продовольчої безпеки	Зерновий експорт	Глобальний Південь	Партнерство

ЗГОДА здобувача(чки) освіти Державного університету економіки і технологій про перевірку кваліфікаційної роботи на прояви академічного плагіату
та розміщення в Репозитарії ДУЕТ

Я, **Солодовнік Дар'я Артурівна**, підтримую політику Державного університету економіки і технологій з академічної доброчесності і відкритого доступу. Стверджую, що кваліфікаційна бакалаврська робота «**Економічна дипломатія України в кризових умовах: інформаційно-комунікаційний вимір**» виконана самостійно та не містить академічного плагіату. Я не надавала і не одержувала недозволену допомогу під час підготовки цієї роботи. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають покликання на відповідне джерело.

Із чинним Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату в роботах здобувачів вищої освіти Державного університету економіки і технологій ознайомена. Чітко усвідомлюю, що в разі виявлення у кваліфікаційній роботі порушення норм академічної доброчесності робота не допускається до захисту або оцінюється незадовільно.

Також я поінформована, що відповідно до пункту 5.8 «Положення про Репозитарій (електронну базу даних) Державного університету економіки і технологій» згадана робота буде розміщена в Електронному архіві Університету (Репозитарії ДУЕТ) та ознайомена з умовами такого розміщення.

08.06.2026р.

Д. СОЛОДОВНИК